

БАТЛАВ:
ХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧНЫ
БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТЫН
ГАЗРЫН ДАРГЫГ ТҮР ОРЛОН
ГҮЙЦЭТГЭГЧ

О. АМАРСАНАА

ЗӨВШӨӨРЧ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮҮРЭГ ХҮЛЭЭСЭН:
"ИРГЭНИЙ НИСЭХИЙН ЕРӨНХИЙ
ГАЗАР" ЗАХИРАЛ

ИНҮТ-ИЙН ДАРГА Э.ТӨРБАЯР,

"ИРГЭНИЙ НИСЭХИЙН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР" НИЙ ТӨВ АЙМАГ, СЭРГЭЛЭН
СУМ, 4-Р БАГИЙН НУТАГ ДЭВСГЭРТ ХЭРЭГЖИНЭ. "ОЛОН УЛСЫН ШИНЭ
НИСЭХ БУУДАЛ, ШАТАХУУНЫ АГУУЛАХ" ТӨСЛИЙН 2024 ОНД
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН РЕГИСТРИЙН ДУГААР: 2628546

ХЯНАСАН:
ХБОБЗГ-ЫН МЭРГЭЖИЛТЭН

ПҮРЭВ. ШИНЭЦЭЦЭГ

БОЛОВСРУУЛСАН:
"ИРГЭНИЙ НИСЭХИЙН ЕРӨНХИЙ
ГАЗАР" БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЭРГЭЖИЛТЭН

О. ОЮУНГЭРЭЛ

2024 ОН

УЛААНБААТАР ХОТЫН
ОЛОН УЛСЫН ШИНЭ НИСЭХ БУУДАЛ,
ШАТАХУУНЫ АГУУЛАХ ТӨСЛИЙН
2024 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ
(ТӨВ АЙМАГ, СЭРГЭЛЭН СУМ)

Улаанбаатар хот
2024 он

АГУУЛГА

ОРШИЛ IV

БҮЛЭГ 1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	1-1
1.1 ТӨСЛИЙН БАЙРШИЛ, ОРЧНЫ ТОЙМ ЗУРАГ	1-1
1.2 ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ БАЙГУУЛЛАГУУД	1-1
1.2.1 Иргэний нисэхийн ерөнхий газар (ИНЕГ)	1-1
1.2.2 Нью Улаанбаатар Интернэйшнл Эйрпорт ХХК (НУБИЭ ХХК)	1-2
1.3 ГАЗАР ОЛГОЛТ БА АШИГЛАЛТ.....	1-2
1.4 НИСЭХ БУУДАЛД “НЬУ УЛААНБААТАР ИНТЕРНЭЙШНЛ ЭЙРПОРТ” ХХК-ИЙН ХАРИУЦСАН БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖУУД	1-3
1.4.1 Аэродром.....	1-3
1.4.2 Ачаа, шуудангийн үйлчилгээний барилга	1-3
1.4.3 Аврах, гал унтраах албаны барилга, машин техник	1-4
1.4.4 Цэвэр ус хангамжийн байгууламж.....	1-5
1.4.5 Дулааны станц.....	1-5
1.4.6 Цахилгаан хангамж	1-6
1.4.7 Цэвэрлэх байгууламж	1-7
1.4.8 Авто зогсоол, дулаан зогсоол.....	1-7
1.5 НИСЭХ БУУДАЛД ИРГЭНИЙ НИСЭХИЙН ЕРӨНХИЙ ГАЗРЫН ХАРИУЦСАН БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖУУД	1-8
1.5.1 Шатахуун хангалтын алба	1-8
БҮЛЭГ 2. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	2-1
БҮЛЭГ 3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТЗ-3	
3.1 АГААРЫН ЧАНАР	3-3
3.2 ГАДАРГЫН БОЛОН ГАЗАР ДООРХ УС	3-3
3.3 ХӨРСӨН БҮРХЭВЧ.....	3-3
3.4 ШУВУУ, ХӨХТӨН АМЬТАН.....	3-3
БҮЛЭГ 4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХУРААНГУЙ	4-1
4.1 ГОЛ ЗОРИЛТ.....	4-1
4.2 ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ЗАРДЛЫН ХУРААНГУЙ	4-1
БҮЛЭГ 5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	5-2
БҮЛЭГ 6. ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	6-9
БҮЛЭГ 7. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	7-10
БҮЛЭГ 8. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	8-1
БҮЛЭГ 9. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	9-1
БҮЛЭГ 10. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР	10-8
БҮЛЭГ 11. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	11-1
БҮЛЭГ 12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	
12-1	
ДҮГНЭЛТ А	

Хүснэгтийн жагсаалт

Хүснэгт 1-1. ИНЕГ-ын мэдээлэл болон гүйцэтгэх үүрэг.....	1-1
Хүснэгт 1-2. НУБИЭ ХХК-ийн мэдээлэл болон гүйцэтгэх үүрэг	1-2
Хүснэгт 1-3. Газар олголтын шийдвэр, гэрчилгээжүүлэлт	1-2
Хүснэгт 1-4. Дулааны станцын халаалтын зуухны техникийн үзүүлэлтүүд	1-6

Хүснэгт 1-5. Хүлээн авах бохир усны зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ	1-7
Хүснэгт 4-1. 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний зардлын хураангуй	4-1
Хүснэгт 5-1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	5-2
Хүснэгт 6-1. Орчны тохижилт нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	6-9
Хүснэгт 8-1. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	8-1
Хүснэгт 9-1. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө.....	9-1
Хүснэгт 10-1. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр.....	10-8
Хүснэгт 11-1. Удирдлага зохион байгуулалтын менежментийн төлөвлөгөө.....	11-1
Хүснэгт 12-1. БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнах хуваарь.....	12-1
Зургийн жагсаалт	
Зураг 1-1. Төслийн талбайн байршил	1-1
Зураг 1-2. Нисэх буудлын аюулгүйн бүсийн зураг.....	1-3
Зураг 1-3. Хөөрч буух зурвас	1-3
Зураг 1-4. Ачаа, шууданийн үйлчилгээний барилга	1-4
Зураг 1-5. Зорчигч үйлчилгээний барилга	1-4
Зураг 1-6. Аврах, гал унтраах барилга, машин техник	1-5
Зураг 1-7. Цэвэр усны байгууламж.....	1-5
Зураг 1-8. Дулааны цахилгаан станц	1-6
Зураг 1-9. Цахилгааны үндсэн дэд өртөөний барилга.....	1-7
Зураг 1-10. Цэвэрлэх байгууламж.....	1-7
Зураг 1-11. Авто болон дулаан зогсоол	1-8
Зураг 1-12. Шатахууны агуулахын байгууламж,агуулахын хэрэглээний дизель түлш хадгалах 20 м ³ -ийн хэвтээ цилиндр ган сав	1-8
Зураг 1-13. ТС-1 хадгалах 2000 м ³ -ын босоо цилиндр ган сав	1-9
Зураг 1-14. Түлш суллах хэвтээ цилиндр Т-503 маркийн 50 м ³ сав	1-9
Зураг 1-15. Шатахууны агуулахын насосны станц	1-10
Зураг 1-16. Галын усан сан, сав хөргөх, усан хөшиг үүсгэх тоног төхөөрөмжийг байрлуулсан байдал	1-10
Зураг 1-17. Шатахуун ачих буулгах байгууламж	1-11
Зураг 3-1.Судалгааны талбай, ажиглалтын цэгүүд.....	3-4
Зураг 3-2. Агаарын хөлөгт аюул учруулах өндөр эрсдэлтэй 9 зүйлийн шувуу	3-4
Зураг 3-3. Аэродромын талбайд маш цөөн тоогоор тэмдэглэгдсэн амьтад	3-5

ОРШИЛ

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, стратегийн үнэлгээний зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангах, нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг хянах, илрүүлэх үндсэн зорилго бүхий эрх зүйн баримт бичиг юм.

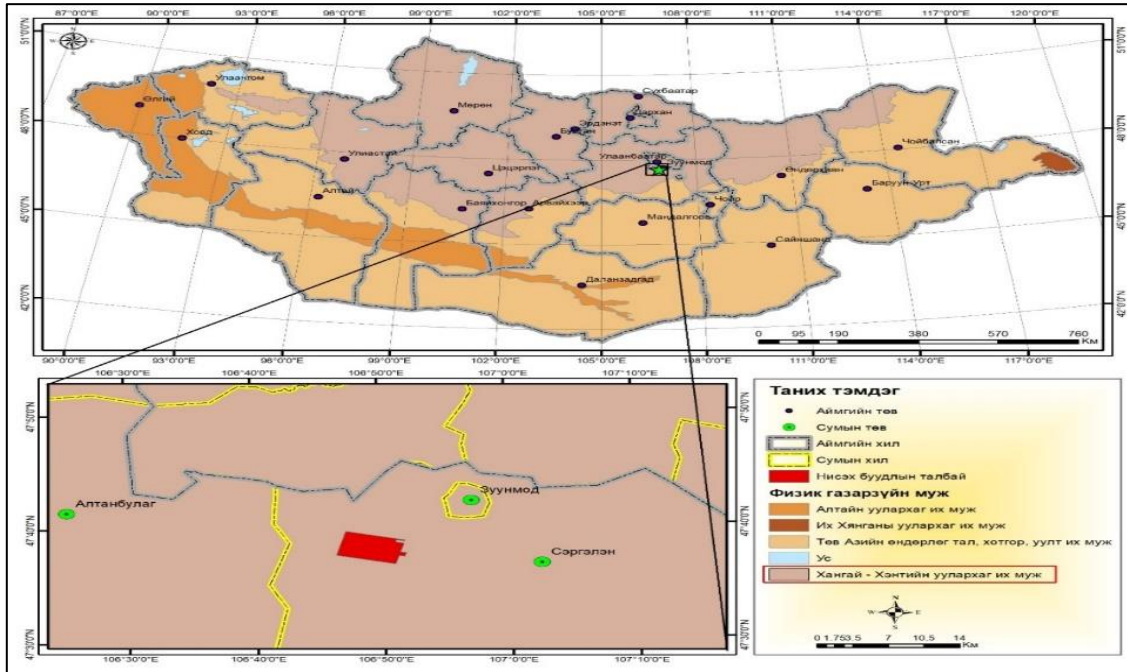
2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулахдаа Байгаль орчны тухай багц хуулиуд болон тэдгээртэй холбогдон гарсан дүрэм, журам, стандартууд, БОАЖЯ-ны 2020.04.07-ний өдрийн 13/2278 тоот байгаль орчны ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт, 2020 онд Эх монголын байгаль ХХК-ийн боловсруулсан байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайлан болон БОАЖС-ын 2019 оны 10 дугаар сарын 29-ний өдрийн А/618 тоот тушаалын Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журмын 3-р хэсэг болох тухайн жилийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгах агуулгад заасны дагуу боловсруулав.

Энэхүү төлөвлөгөөгөөр Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төслийн үйл ажиллагаатай холбогдон бий болж болзошгүй сөрөг нөлөөллөөс тухайн нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах үйл ажиллагааны зорилтууд, нөлөөллийг бууруулахаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний чиглэл, хуваарийг тогтоосон бөгөөд энэхүү 2024 оны БОМТ нь 2020 онд батлагдсан байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайлангийн 5 дахь жилийн БОМТ юм.

БҮЛЭГ 1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1.1 ТӨСЛИЙН БАЙРШИЛ, ОРЧНЫ ТОЙМ ЗУРАГ

Нью Улаанбаатар интернэйшнл эйрпорт ХХК-ийн Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл нь Төв аймгийн Сэргэлэн сумын 4 дүгээр багийн нутагт үйл ажиллагаагаа явуулж байна (Зураг 1-1).

Зураг 1-1. Төслийн талбайн байршил

Төслийн талбай нь Улаанбаатар хотын төвөөс 50 гаруй км, Зуунмод хотоос 8 км зайд Төв аймгийн Сэргэлэн сум, 4 дүгээр баг, Бөхөгийн хөндийд байрлана.

1.2 ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ БАЙГУУЛЛАГУУД

“Чингис хаан” Олон улсын шинэ нисэх буудал нь олон улсын стандартыг хангасан 30 гаруй барилга байгууламжтай иж бүрэн цогцолбор юм. Эдгээр барилга байгууламжуудыг төсөл хэрэгжүүлэгч Иргэний нисэхийн ерөнхий газар болон Нью Улаанбаатартуу Интернэйшнл Эйрпорт ХХК-иуд өөрсдийн үйл ажиллагааны чиглэл тус бүрийн дагуу хариуцан ажиллаж байна.

1.2.1 Иргэний нисэхийн ерөнхий газар (ИНЕГ)

Иргэний нисэхийн ерөнхий газар нь Монгол улсын иргэний нисэхийн тухай хуулиар олгогдсон эрхийн дагуу төрөөс Иргэний нисэхийн талаар зайлшгүй хэрэгжүүлэх чиг үүрэг, үйлчилгээг хэрэгжүүлэн ажилладаг засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг юм.

Зорилго: Иргэний нисэхийн салбарт аюулгүй, үр ашигтай, тогтвортой үйлчилгээ үзүүлнэ.

Хүснэгт 1-1. ИНЕГ-ын мэдээлэл болон гүйцэтгэх үүрэг

Компанийн мэдээлэл	Гүйцэтгэх үүрэг
<ul style="list-style-type: none"> Улсын бүртгэлийн дугаар: 9013001003 Регистрийн дугаар: 2628546 Хаяг: Хан-Уул дүүрэг, 10-р хороо, Буянт ухаа Утас: 976-11-282067 Веб хуудас: www.mcaa.gov.mn 	<ul style="list-style-type: none"> Нисэхийн болон нислэгийн аюулгүй ажиллагааны хяналт, зохицуулалт хийх Нислэгийн хөдөлгөөний удирдлага үйлчилгээ, холбоо, навигаци, ажиглатын техник тоног төхөөрөмжийн үйлчилгээ Нисэхийн мэдээлэл хангалтын үйлчилгээ үзүүлэх Иргэний нисэхийн үйлчилгээ

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

Компанийн мэдээлэл	Гүйцэтгэх үүрэг
	<ul style="list-style-type: none"> Нисэх буудал, газрын тусгай үйлчилгээ Эдийн засгийн зохицуулалт хийх

1.2.2 Нью Улаанбаатар Интернэйшнл Эйрпорт ХХК (НУБИЭ ХХК)

Нью Улаанбаатар Интернэйшнл Эйрпорт ХХК (НУБИЭ ХХК) нь Монгол Улсын Засгийн Газрын 2019 оны 261 дүгээр тогтоолоор Монгол талын 49 хувь, Япон талын 51 хувийн оролцоотойгоор 2019 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдөр байгуулагдсан.

Тус компанийн 49 хувийг Монгол Улсын Засгийн Газрын 2018 оны 150 дугаар тогтоолоор байгуулагдсан Хөшигийн Хөндийн Нисэх Онгоцны Буудал ТӨХХК эзэмшдэг бөгөөд 51 хувийг Японы Мицүбиши корпораци, Нарита Олон улсын нисэх буудал, ЖАТКО (Japan Airport Terminal Co., Ltd), ЖАЛУКС (JALUX Ltd.) компаниудын хөрөнгө оруулалттай тусгай зориулалтын компани болох Жапан Эйрпорт Менежмент ХХК эзэмшдэг.

Хүснэгт 1-2. НУБИЭ ХХК-ийн мэдээлэл болон гүйцэтгэх үүрэг

Компанийн мэдээлэл	Гүйцэтгэх үүрэг
<ul style="list-style-type: none"> Улсын бүртгэлийн дугаар: 000168199 Регистрийн дугаар: 3874095 Хаяг: Төв, Сэргэлэн, 4 дүгээр баг, Эрдэнэ-Уул, /41090/ Тахилт толгой Утас: +976 71287360, 71287385 Веб хуудас: www.nubia-llc.mn 	<p>Үндсэн эрхлэх үйл ажиллагааны чиглэл нь концессын гэрээгээр хүлээн авсан барилга байгууламж, систем, тоног төхөөрөмжийг ашиглан зорчигчид болон ачаа тээш, шууданг аюулгүй, тав тухтай тээвэрлэхэд бэлдэх, нислэг үйлдвэрлэлийг дэд бүтцээр хангах юм.</p>

Зорилго: Гадаад дотоодын хотуудыг агаараар холбон, онгоцны буудлаар үйлчлүүлж буй бүх зорчигч, үйлчлүүлэгчдийн сэтгэл хангалуун, тав тухтай байх орчин нөхцлийг бүрдүүлж, Монгол Улсын эдийн засаг, нийгмийн тогтвортой хөгжилд хувь нэмэр оруулахын төлөө ажиллана.

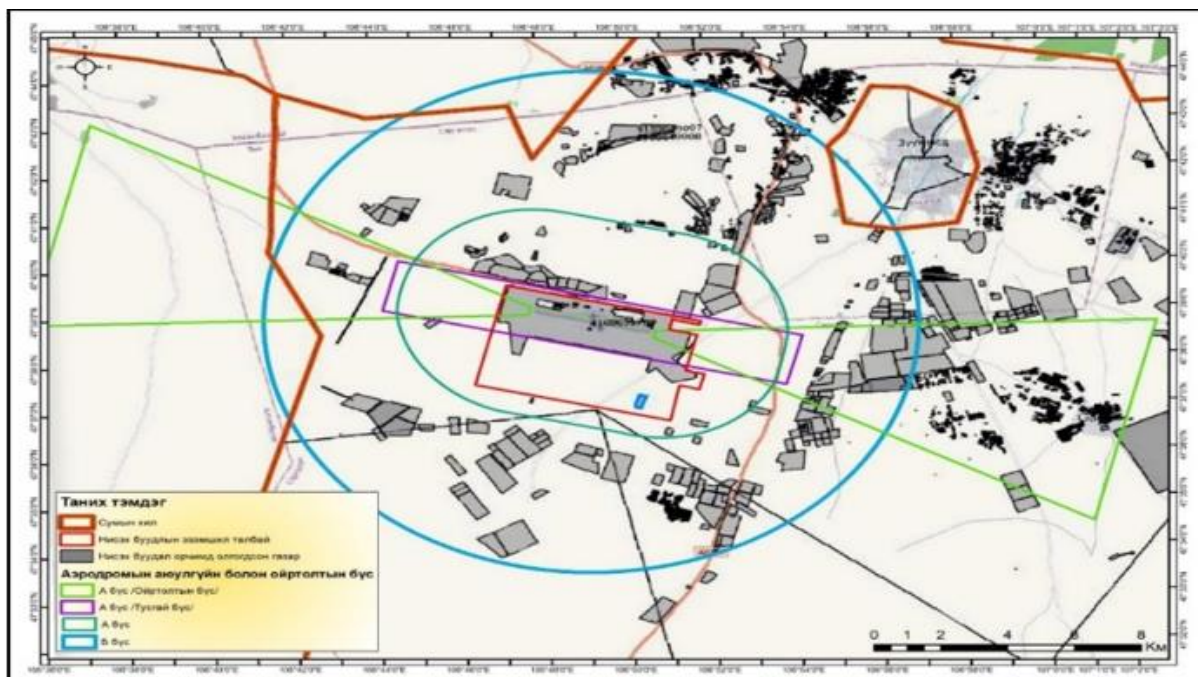
1.3 ГАЗАР ОЛГОЛТ БА АШИГЛАЛТ

Олон улсын шинэ нисэх буудал барих газрын байршил, нисэх буудлын хил заагийг Монгол Улсын Засгийн газрын 2010 оны 06 дугаар сарын 02-ны өдрийн “Тусгай хэрэгцээний газарт хамааруулах тухай” 140 дүгээр тогтоолоор анх тогтоосон бөгөөд 2016 оны 154-дүгээр тогтоолоор хилийн заагийг өөрчлөн тогтоосон байдаг.

Хүснэгт 1-3. Газар олголтын шийдвэр, гэрчилгээжүүлэлт

№	Хэнд	Зориулалт	Шийдвэр, дугаар	Нийт талбай
1.	Иргэний Нисэхийн Ерөнхий газар	Олон улсын нисэх буудал	Төв аймгийн Сэргэлэн сумын 3Д-ын 2020.05.06-ны А/269 дүгээр захирамж Улсын бүртгэлийн дугаар: 1419000027	1017 га
2.	Улсын тусгай хэрэгцээ		ЗГ-ын 2016 оны 154 дүгээр тогтоол / Government Resolution №154, of 2016	12084.9 га
3.	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	Үндэсний хэмжээний томоохон байгуулалтын хэрэгжүүлэх бүтээн төсөл	ЗГ-ын 2016 оны 154 дүгээр тогтоол Гэрчилгээний дугаар: 000000004 / Government Resolution №154, of 2016 Certificate № 000000004	2400 га

Төв аймгийн Сэргэлэн сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Тэргүүлэгчдийн 2017 оны 06 дугаар сарын 08-ны өдрийн 65 дугаар тогтоолоор Аэродромын аюулгүйн бүсийг тогтоосон.

Зураг 1-2. Нисэх буудлын аюулгүйн бүсийн зураг

Төв аймгийн сэргэлэн сумын засаг даргын 2022.04.12-ний өдрийн А/244 тоот захирамжаар Аэродромын хяналтын цэгээс 3 км радиус дотор малтай айл бүүхыг хориглосон.

1.4 НИСЭХ БУУДАЛД “НЬЮ УЛААНБААТАР ИНТЕРНЭЙШНЛ ЭЙРПОРТ” ХХК-ИЙН ХАРИУЦСАН БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖУУД

1.4.1 Аэродром

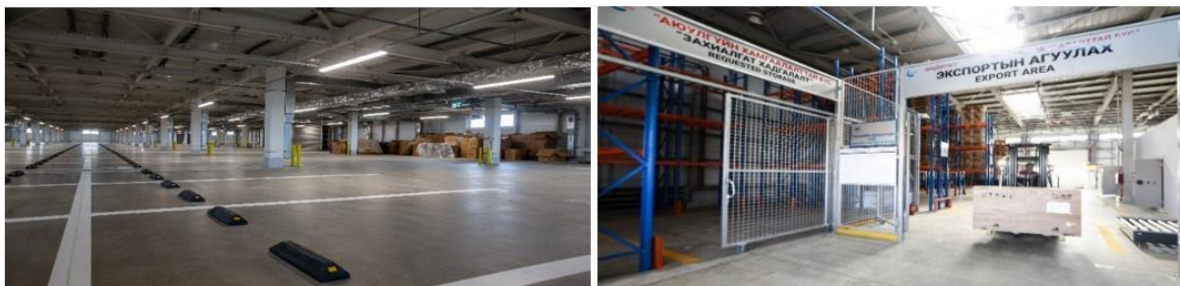
Том оврын агаарын хөлөг хөөрч, бүүх хоёр талын оролт, гаралттай, 3600 м урттай 45 м өргөнтэй зурвас, явгалах замтай. Аэродром нь ИКАО-ийн Хавсралт 14-ийн дагуу аэродромын лавлагаа код нь 4E буюу А330/В777 ангилалд тохирно. Энэ нь олон улсын нисэх буудлын хамгийн бага шаардлага, нисэх буудлын ашиглалтын аюулгүй байдлыг дээшлүүлэх I ангиллын нарийвчлалд нийцэх юм. Агаарын хөлгүүд хоёр чиглэлд хөөрдөг, буудаг байх салхины болон геологийн тооцоололтойгоор байгуулагдсан.

Зураг 1-3. Хөөрч бүүх зурвас

1.4.2 Ачаа, шуудангийн үйлчилгээний барилга

Олон улсын болон орон нутгийн нислэгээр тээвэрлэгдэж ирсэн, тээвэрлэгдэж явах бүх төрлийн ачаа, шууданг нисэхийн аюулгүй байдал, аюулгүй ажиллагааг хангаж ачиж бүүлгах, тээвэрлэлтэд бэлтгэх, хүлээн авах болон хадгалах цогц үйлчилгээг Олон Улсын Иргэний нисэхийн байгууллага/ICAO/, Олон улсын агаарын тээвэрлэгчдийн холбооноос /IATA/ гаргасан стандарт, заавар, дүрмийн дагуу чанарын өндөр түвшинд үзүүлж байна.

Зураг 1-4. Ачаа, шууданийн үйлчилгээний барилга

Ачаа, шуудангийн үйлчилгээний барилгын хүчин чадал: 1) Байгууламжийн ашигтай талбай 3750 м²; 2) Жилд 11900 тонн карго ачаа, шуудан нэвтрүүлэх; 3) Аюултай ачааны агуулах эскпор импорт тус бүрт 28 м² талбайтай; 4) Үнэт ачааны агуулах эскпор импорт тус бүрт 28 м² талбайтай; 5) Хөргөлттэй агуулах 12 м²; 6) Хөлдөөгчтэй агуулах 44 м²; 7) Өндөр хүчин чадалтай 3 сэрээт өргөгчтэй.

Зураг 1-5. Зорчигч үйлчилгээний барилга

Барилгажилтийн нийт талбай 53,726 м² ба үүний 37,000 м² нь үйлчилгээний зориулалттай.

Жилд 2,3 сая зорчигчдод үйлчлэх хүчин чадалтай. Олон улсын зорчигчдын агаарын хөлөгт суух хүзүүвч 5, орон нутгийн зорчигчдын агаарын хөлөгт суух хүзүүвч 1, олон улсын бүртгэлийн 16, орон нутгийн бүртгэлийн 8 цэгтэй бөгөөд цаашид өргөтгөх боломжтой.

Нисэх буудлын барилгын фасад нь өндөр чанарын давхар шилэн хийцтэй тул гадна агаарын өндөр хэм дотор орон зайн агаарын хэмд нөлөөлөхгүй байхаар хийгдсэн. Шилэн дээвэртэй тул нэг ба хоёрдугаар давхарын танхимуудыг байгалийн гэрэлтүүлэгээр гэрэлтүүлдэг.

1.4.3 Аврах, гал унтраах албаны барилга, машин техник

ICAO-гийн 14-р хавсралт, Нисэх буудлын үйлчилгээний удирдамжийн 1 дүгээр хэсэгт заасны дагуу, 9 дүгээр категорин нисэх буудлын хувьд гал түймрийн үед шаардагдах усны хамгийн бага хэмжээ нь 24300 литр байх бол хөөсөн уусмалын хувьд шүршилтийн хамгийн бага зэрэг нь (тухайн уусмалын үйлчлэлийн төвшин В байх нөхцөлд) 9000 литр/мин байна. Иймд хамгийн багадаа 8500 литр усны багтаамжтай, эсвэл минутанд 3000 литр уусмал шүрших шүршилтийн зэрэг бүхий 3 ширхэг аврах буюу гал түймэртэй тэмцэх машин техникийг нисэх буудлын хувьд төлөвлөсөн.

“Гал унтраах багийнхан нь дохиолол хүлээн авснаас хойш харагдах орчны хүрээнд орших, замын нөхцөл сайтай зурвасын дурын хэсэгт 2 минутын дотор, агаарын хөлгүүдийн хөдөлгөөний талбай дахь бусад дурын цэгт 3 минутаас бага хугацаанд амжиж хүрэх ёстой” гэсэн ICAO-гийн удирдамжийн шаардлагын дагуу гал унтраах анги нь зурвасын дунд хэсэгт ойрхон, агаарын хөлөг зурвас руу гарах зориулалт бүхий явгалах замаар дамжин зурваст хамгийн богино хугацаанд хүрэх боломжтой газар аврах, гал унтраах барилга байрлаж байна.

Зураг 1-6. Аврах, гал унтраах барилга, машин техник

1.4.4 Цэвэр ус хангамжийн байгууламж

Хөшигийн хөндийд байрлах усны эх үүсвэрийн гүний 3 худгаас ус олборлож, цэвэр ус хангамжийн байгууламжид байрлах түүхий ус хүлээн авах санд хүлээн авч 800 м^3 хүчин чадалтай филтрэн системээр усыг цэвэршүүлж, ус хадгалах $2 \times 400 \text{ м}^3$ санд нөөцөлдөг. 4 өргөлтийн насосоор дамжуулан MNS900:2018 стандартын шаардлагад нийцсэн цэвэр усаар нисэх буудлын бүс дэх барилга байгууламжуудыг 24 цагийн түрш тасралтгүй хангадаг.

Зураг 1-7. Цэвэр усны байгууламж

1.4.5 Дулааны станц

Дулааны станц нисэх буудлын барилгаас 4 км зайд байрладаг.

Зураг 1-8. Дулааны цахилгаан станц

Нийт 38 автомашины зогсоолтой. 2016 оноос дулаан үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааг эхлүүлсэн. Тус бүр нь 14 МВт-ын хүчин чадал бүхий 3 зуухтай, нийт 42 МВт суурилагдсан хүчин чадалтай. Үүнээс 2 зуух нь халаалтын улиралд байнгын ажиллагаанд, 1 зуух нь бэлтгэл байдалд буюу нөөцөд байхаар төлөвлөгдсөн. Нисэх буудлын барилга, байгууламжуудын халаалт, агаар сэлгэлтийн системийн халаалтын хэрэгцээг хангах зорилгоор тус бүр нь 14 мегаватт дулаан үйлдвэрлэх хүчин чадалтай, 150-170 градус параметртэй халуун ус гаргах 3 халаалтын зуухтай. Дулааны станц жилд ойролцоогоор 25,000 орчим тн хатуу нүүрсээр галлаж, 99.8 мян.м³ ус зарцуулж, 80 мянга орчим МВт дулаан үйлдвэрлэх хүчин чадалтай.

Хүснэгт 1-4. Дулааны станцын халаалтын зуухны техникийн үзүүлэлтүүд

№	Үзүүлэлтүүд	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ
1.	Зуухны хүчин чадал	МВт	28
2.	Жилд үйлдвэрлэх дулаан	МВт	80640
3.	Хэрэглэгчид өгөх дулаан	МВт	77760
4.	Жилийн түлшний зарцуулалт	Тн	25481
5.	Цахилгаан хөдөлгүүрийн суурилагдсан хүчин чадал	кВт	955.9
6.	Цахилгааны жилийн хэрэглээ	Мян.кВт	955.9
7.	Жилийн усны зарцуулалт	Мян.м ³	99.8
8.	Зуухны ашигт үйлийн коэффициент	Хувь	0.81
9.	Түлшний хувийн зарцуулалт	Кг/МВт	316

1.4.6 Цахилгаан хангамж

Шинэ нисэх буудал нь 110/10кВ-ын “Хөшигт” дэд станцаас цахилгаан эрчим хүчээр хангагддаг. 110/35/10кВ-ын Налайх дэд станцаас 119 дүгээр агаарын шугамаар, 220/110/35кВ-ын Сонгино дэд станцаас 121, 122-р агаарын шугамаар, 110/10кВ-ын Бөхөг дэд станцаас 139, 140 агаарын шугам гэсэн 3 талын тэжээлтэй. Үндсэн, салбар дэд өртөөнүүд эрчим хүчний системээс хүчдэлгүй болсон тохиолдолд 50-2250 кВ чадал бүхий дизель генераторуудаар барилгуудыг эрчим хүчээр хангана.

Зураг 1-9. Цахилгааны үндсэн дэд өртөөний барилга

1.4.7 Цэвэрлэх байгууламж

Цэвэрлэх байгууламж нь хоногт 800 м³ ахуйн бохир ус цэвэрлэх хүчин чадалтай бүрэн автомат удирдлагын системтэй. 2,2 км урт шугамтай, 2 өргөх станц, бохир усны 6 цооногтой.

Зураг 1-10. Цэвэрлэх байгууламж

Цэвэрлэх байгууламжид ирж буй бохир ус нь “Бохир ус цэвэрлэх байгууламжийн байршил, цэвэрлэгээний технологи, төвшинд тавих үндсэн шаардлага” MNS 4288:1995 стандартын шаардлага хангасан бохирдолтой усыг хүлээн авна. “Нийтийн аж ахуйн ажил үйлчилгээ эрхлэх” тусгай зөвшөөрөлийн хүрээнд 10 төрлийн үйл ажиллагааг эрхэлдэг байна.

Хүснэгт 1-5. Хүлээн авах бохир усны зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ

№	Үзүүлэлт	Хэмжээ, мг/л
1.	Биохимийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч, BOD	300
2.	Химийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч, COD (Mn)	200
3.	Химийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч, COD (Cr)	300
4.	Умбуур бодис, SS	300
5.	Нийт азот, TN	50
6.	Нийт фосфор, TP	5

1.4.8 Авто зогсоол, дулаан зогсоол

Авто зогсоолын багтаамжийг агаарын хөлгийн хөдөлгөөний оргил цаг, нислэгийн урьдчилан тооцоолсон цагт үндэслэн тооцсон. Тус бүр 13 зогсоолтой 5 хос эгнээгээр халааслан нийт 6 халаасны зогсоолд 832 автомашин, такси зогсох боломжтой.

Зураг 1-11. Авто болон дулаан зогсоол

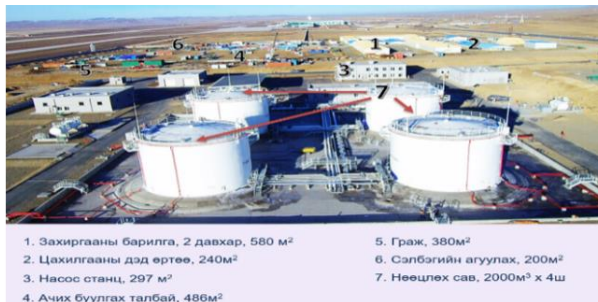
24 цагийн харуул хамгаалалт, камераар бүрэн тоноглогдсон 201 автомашины багтаамжтай 2 давхар дулаан зогсоолтой. Дулаан зогсоолын барилга нисэх буудлын барилгаас 400 метр зайд байрлаж байна.

1.5 НИСЭХ БУУДАЛД ИРГЭНИЙ НИСЭХИЙН ЕРӨНХИЙ ГАЗРЫН ХАРИУЦСАН БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖУУД

1.5.1 Шатахуун хангалтын алба

Шатахуун хангалтын алба нь шатахуун хадгалах босоо цилиндр 2000 м³-ийн 4 ширхэг ган сав, насосны станц, трансформатор, дизель цахилгаан үүсгүүрийн байр, галын усан сан 25 м³ савтай, тунадас хадгалах хэвтээ 10 м³ -ын 2 ширхэг далд байрлалтай сав, түлш суллах хэвтээ цилиндр 50 м³-ийн 1 ширхэг сав, агуулахын хэрэглээний дизель түлш хадгалах хэвтээ цилиндр 20 м³- 1 савтай, харуулын байр, галын усан сан, хэвтээ сав парк, цэнэглэх талбай, шатахуун буулгах төхөөрөмж, ачих төхөөрөмж, ууршуулах талбай, цэвэрлэх байгууламж, галын гидрант, автомашины болон явган хүний зам талбай, сав парк өргөтгөлийн талбай зэрэг барилга байгууламж болон тоног төхөөрөмжүүдээс бүрдэнэ.

Шатахуун хадгалах сав: Шатахууны агуулах нь 2 га талбайтай, ТС хадгалах Т-201, Т-202, Т-203, Т-204 маркийн 2000 м³-ийн 4 ширхэг савтай.

Зураг 1-12. Шатахууны агуулахын байгууламж, агуулахын хэрэглээний дизель түлш хадгалах 20 м³-ийн хэвтээ цилиндр ган сав

Түлш суллах хэвтээ цилиндр D-503 маркийн 50 м³-ийн 1 ширхэг сав, агуулахын хэрэглээний дизель түлш хадгалах D-603 маркийн хэвтээ цилиндр 20 м³-ийн багтаамжтай 1 савтайгаар 2017 онд ашиглалтад орсон.

Т-201, Т-202, Т-203, Т-204 тус бүр 2000м³-ын босоо цилиндр ган савыг 2016 онд листийн аргаар угсарч, савыг суллаж ёроолын бохирдлыг цэвэрлэж савны туршилт, сорилтыг хийсэн. Савыг усаар дүүргэж даралт өгч битүүмжлэл болон ачааллыг шалгасан бөгөөд савны тоног төхөөрөмжийн гагнуурын хэсгийг тусгай хөөсрүүлэгч уусмал ашиглан шалгаж сорилт туршилтыг хийсэн. Савны тойргийн дагуу бм тутамд хазайлт, суултыг тодорхойлсон ба шалгалтаар сайн дүнтэй гарч, ашиглах боломжтой гэсэн дүгнэлт өгсөн.

2000 м³ босоо цилиндр ган савны үндсэн тоног төхөөрөмжүүдэд нягт, температур хэмжигч төхөөрөмж, цахилгаан автомат хаалт, амьсгалах хавхлага, хамгаалах хавхлага, шатахууны төвшин хэмжигч, температур хэмжигч, хэмжилтийн люк, дээж авах 3 хавхлага, хөөс, усаар бүтээгдэхүүний гадаргууг шүршин цацах шугам хоолой, орлого, зарлагын хоолой, автомат болон механик хаалтууд, цэвэрлэгээний люк, гэрлийн люк зэрэг орно.

Зураг 1-13. ТС-1 хадгалах 2000 м³-ын босоо цилиндр ган сав

Орчин үеийн автомат хэмжилтийн тоног төхөөрөмжөөр тоноглогдсон ба савны дүүргэлт, шатахууны температур, нягтыг автоматаар хэмжих хөвүүрт камертай. Савны төвшинг гурван төвшингээс хэмжих тоноглол, галын үс, хөөсний камер, дээж авах битүүмжлэлтэй тоног төхөөрөмжтэйгээрээ давуу талтай.

Түлш суллах хэвтээ цилиндр D-503 маркийн 50 м³ багтаамжтай сав: Уг савны гэмтэл, аваар ослын үед сав суллах хэвтээ цилиндр түлш суллах D-503 маркийн 50м³-ийн 1 сав байна. Түлш суллах хэвтээ сав нь аюулгүй үйл ажиллагааг хангасан хаалт, оч баригч, үл буцаах хавхлага, хэмжилтийн люк, амьсгалах клапан, автомат төвшин хэмжигч, орлого, зарлагын шугам хоолой, оч баригч, автомат хаалт зэрэг тоног төхөөрөмжүүдээс бүрдэнэ.

Зураг 1-14. Түлш суллах хэвтээ цилиндр T-503 маркийн 50 м³ сав

Агуулахын хэрэглээний дизель түлш хадгалах D-603 маркийн хэвтээ цилиндр 20м³-ийн багтаамжтай 1 сав байна. Дизель түлш хадгалах сав нь ил байрлалтай ба бүтээгдэхүүний шүүрэлт гоожилтоос хамгаалж газар талбайг бетондсон. Гал гарсан тохиолдолд галын хөдөлгөөнт хэрэгсэлтэй, үс болон хөөсөөр унтраахаар тоног төхөөрөмж, шүүрэлт гоожилтыг шингээж авах эсгий, элс агуулсан тоног төхөөрөмжийг ойролцоо байрлуулсан.

Насосны станц: Түлшний агуулах нь газрын тос, газрын тосны бүтээгдэхүүний агуулахын барилга, байгууламжийн гал тэсвэржилтийн зэргээр III зэрэглэлд хамаарна. III зэрэглэлийн агуулахын хувьд БНБД 21-03-04 насос станцын барилга дотор дизель цахилгаан үүсгүүрийг байрлуулахыг зөвшөөрдөг. Энэ тохиолдолд нэг төрлийн хэрэгцээнээс илүүгүй багтаамж бүхий түлшний савыг барилгын цул ханын гадна талд, эсхүл шатдаггүй материалаар хийсэн байгууламжид суурилуулна.

Түлшний агуулах нь 2017 онд ашиглалтад орсон гидрант насос P-301, P-302, P-303, P-304 маркийн 227 м³/цаг хүчин чадалтай 4 ширхэг, сав хоорондын D-503 маркийн 50 м³/цаг 1 ширхэг насостай. БНБД 21-03-04 агуулахын галын аюулгүйн байршлын стандартын 7.4 дүгээр заалтын дагуу тус агуулахын насосны станцын барилгын насосны тэсрэлтээс хамгаалагдсан цахилгаан хөдөлгүүр болон дотоод шаталтат хөдөлгүүрийн өрөө нь насосны өрөөнөөс 1 төрлийн галаас хамгаалах цул ханаар тусгаарлагдан хийгдсэн байна.

Зураг 1-15. Шатахууны агуулахын насосны станц

Галын усан сан: ТС түлш хадгалах 2000 м³-ийн багтаамжтай савнууд нь сав хөргөх суурин төхөөрөмжөөр тоноглогдсон.

Зураг 1-16. Галын усан сан, сав хөргөх, усан хөшиг үүсгэх тоног төхөөрөмжийг байрлуулсан байдал

Савны дээд бүсэд байрлах, тодорхой хэсгүүдэд хуваагдсан, ус шүрших (усыг тойруулан шүрших хэрэгслээр тоноглогдсон хоолой) цагираг, цагиргийг галын ус дамжуулах хоолойтой холбогдсон босоо болон хэвтээ хуурай хоолойнууд, гар ажиллагаатай хаалтуудаас бүрддэг. Систем нь гал түймэр гарсан тохиолдолд савны байрлалаас хамааруулан савны гадаргууг бүтнээр, хагасыг болон дөрөвний нэгийг хөргөх боломжтой. Галын усан сан нь 500 м³/цаг далд байрласан галын усан сантай, гүний усаар хангагддаг. БНБД21-03-04 агуулахын галын аюулгүйн норм дүрмийн 8.6 дугаар заалтын дагуу 1000-3000 м³-ын багтаамжтай шатахуун хадгалах савнуудад хөөсний генератор суурилуулж галын техник хэрэгсэл холбох зориулалтын хэрэгсэл бүхий төгсгөлийг нь далангийн гадна гаргасан хоолойд холбосон.

Шатахуун ачих буулгах байгууламж: БНБД21-03-04 ын 5.7, 5.8 зэрэг заалтын дагуу ачиж буулгах хэсгийн талбай нь ус үл нэвтрэх хатуу гадаргуутай, 0.2м-ээс багагүй өндөр хашлагаар битүү

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

хүрээлэгдсэн, шингэнийг бохирын суваг, цуглуулга урсгах зориулалтаар 2 хувиас багагүй налуутайгаар хийгдсэн.

Ачих буулгах байгууламжийн тавцангийн шатнуудыг тавцангийн 2 төгсгөл, шулуун хэсэгт хоорондоо 100 м-ээс илүүгүй зайд байрлуулна. Шатны өргөн нь нь 0.7 м-ээс багагүй, 1:1-ээс илүүгүй өгсүүр зэрэг заалтыг шаардлага хангасан байна. Тус агуулах нь Z-106 маркийн 2300 л/мин, Z-101 маркийн 1900 л/мин, Z-102 маркийн 1900 л/мин, Z-103 маркийн 2300л/мин ачих, буулгах хүчин чадалтай 4ш төхөөрөмжөөс бүрдэнэ.

Агаарын хөлгийг сумлах ажиллагаа нь зорчигч үйлчилгээний барилгын агаарын хөлгийн зургаан зогсоол дээр байрлах арван дөрвөн ширхэг гидрантын хавхлагаас түлш түгээх зориулалтын диспенсэр авто машинаар хийгдэнэ.

Зураг 1-17. Шатахуун ачих буулгах байгууламж

Нэг худаг нь нэг минутад 1,000 галлон буюу 3,780 литр хүртэл шахах техникийн хүчин чадалтай. Гурван агаарын хөлөгт нэгэн зэрэг сумлагаа хийх боломжтой.

БҮЛЭГ 2. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Физик газарзүйн нөхцөл. Төв аймаг Монгол улсын дорнод төв хэсэгт 74,042.37 км² газар эзлэн оршдог. Газар зүйн байршлаар Хангай, Хэнтийн уулархаг, Дорно Монголын талархаг мужид багтана.

Нисэх буудал орчмын талбай нь Монгол орны физик газарзүйн мужлалаар Хангай- Хэнтийн уулархаг их мужийн Хэнтийн муж, түүний захын тойрогт (Ш. Цэгмид, 1969) хамрагдах бөгөөд Бага Хэнтийн нурууны урд захад орших Богдхан уулаас (Цэцээ гүн, 2256.3м) урагш намссан салбар дундаж уулсын хоорондох өргөргийн дагуу сунасан, зүүнээс баруун тийш бага зэрэг хэвгий өргөн хөндий юм.

Хөрсөн бүрхэвч, ургмалан нөмрөг. Нисэх буудал орчмын талбай нь Монгол орны хөрс газар зүйн мужлалтаар хөрс био-уур амьсгалын Хангайн их мужийн өндрийн бүсчлэлийн дэд бүсийн Хэнтийн захын 39- дүгээр тойрогт хамрагдана. Сайргархаг хархүрэн, ердийн хархүрэн, нугархаг хархүрэн дэд хэв шинжид хамрагдах хөрсүүд тархсан байна (Монгол Улсын Үндэсний Атлас 2009).

Нисэх буудал орчмын талбай нь ургамал-газарзүйн бүсчлэлээр хээрийн бүсэд, ургамалжилтын тойргоор Монгол Дагуурын тойргийн урд хязгаар нутаг байх тул Дундад Халхын хээрийн ургамалжилтын хэв шинжийг төлөөлнө.

Нисэх буудлын орчимд харгана оролцсон жижиг үетэн-алаг өвст, чулуусаг жижиг дэгнүүлт үетэн-алаг өвст, зогдор улалж бүхий жижиг дэгнүүлт үетэн-агь бүлгэмдлүүд зонхилох болж судалгааны талбай ажлын даалгаварт заасны дагуу 15 км-ийн радиусаар тэлэх тусам ургамалжилтын хэв шинж олон янз байдалтай болно.

Агаарын чанар. 2023 оны агаарын чанарын шинжилгээний дүнгээр хэмжилтийн бүх цэгүүд дээр агаар дахь хүхэрлэг хий, азотын давхар исэл, нийт тоосны агууламж MNS:4585:2016. Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага стандартын хүлцэх хэмжээнд байна. Нисэх буудлын ойр орчимд дэгдэмхий органик нэгдэл илрээгүй.

Үзүүлэлт	Шинжилгээ хийсэн цэгүүд	Шинжилгээний дүн
NO ₂ , SO ₂ , O ₃ , H ₂ S, CO ₂ , CO, тоосжилт /органик биш бохирдуулагч/	-Нисэх зурвасын баруун төгсгөл орчим агаарын хөлөг хөөрөх үед	Азотын давхар исэл /NO ₂ /, Хүхэрлэг хий /SO ₂ /, Озон /O ₃ /, Нүүрсхүчлийн хий /CO ₂ /, Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл /CO/, Нийт тоос /TSP/ органик биш бохирдуулагчийн агаар дахь хэм хэмжээ нь Монгол Улсын стандартад нийцсэн бөгөөд байх ёстой хэмжээнээс хэтрээгүй. Шинжилгээгээр хүхэрт ус төрөгч /H ₂ S/ илрээгүй.
	-Нисэх зурвасын баруун төгсгөл орчим агаарын хөлөг буух үед	
	-Нисэх зурвасын зүүн төгсгөл орчим агаарын хөлөг хөөрөх үед	
	-Нисэх зурвасын зүүн төгсгөл орчим агаарын хөлөг буух үед	
	-Перрон талбай орчим	
	-Нисэх буудлын автомашины зогсоол	
Орчны агаар дахь ДОН-ийн шинжилгээ хийх (VOCs)	-Дулааны станцын бамбар утааны дагуу 400 метр	Нисэх буудлын ойр орчимд дэгдэмхий органик нэгдэл (VOCs) илрээгүй.
	-Дулааны станцын бамбар утааны дагуу 4000 метр	
	-Зорчигч үйлчилгээний барилгаас 100 м зайд	
	- Шатахууны агуулахын урд талд, 100 м зайд	
	- Ачаа шуудангийн үйлчилгээний барилгын зүүн урд 100 м зайд	

**Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он**

Үзүүлэлт	Шинжилгээ хийсэн цэгүүд	Шинжилгээний дүн
Дуу, чимээний суурь хэмжилт	<ul style="list-style-type: none"> - Нисэх зурваст агаарын хөлөг хөөрөх үед -Нисэх зурваст агаарын хөлөг бүүх үед -Нисэх зурваст агаарын хөлөг хөөрч, буугаагүй үед -Нисэх буудлын автомашины зогсоол -Нисэх буудлын дулааны станц -Төслийн талбайн хил (зүүн тал) -Төслийн талбайн хил (баруун тал) 	Хэмжилтээр дууны даралтын дундаж түвшин нь агаарын хөлөг хөөрөх үед 72.65 дб, агаарын хөлөг бүүх үед 77.75 дб, агаарын хөлөг хөөрч буугаагүй үед 76.2 дб тус тус үзүүлэлттэй байна.”

Органик биш бохирдуулагчийг нийт 8 цэгт, орчны агаар дахь ДОН-ийн шинжилгээг нийт 3 цэгт, дуу чимээний хэмжилтийг 7 цэгт тус бүр хэмжилтийг хийсэн бөгөөд хэмжилтийн дүн хэвийн хэмжээнд байна.

Шувуу, хөхтөн амьтан. 2022 онд нисэх буудлын ойр орчмын 15 км радиус талбайд шувуу, хөхтөн амьтдын судалгаа хавар, намрын нүүдэл, үржлийн болон өвөлжиж буй үеийг хамруулан, олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдөж түгээмэл ашиглагддаг “харууц сайтай цэгээс ажиглах” аргаар хийгдсэн. Нисэх буудлын орчимд Олон улсад “Устаж болзошгүй” зэрэглэлтэй идлэг шонхор, “Ховордож болзошгүй” зэрэглэлтэй нөмрөг тас, Бүс нутгийн хэмжээнд “Эмзэг” зэрэглэлтэй идлэг шонхор шувуу зэрэг 126 зүйл шувуу тэмдэглэгдсэн.

Нисэх буудлын орчимд 6 баг 14 овгийн 24 зүйл хөхтөн амьтан тэмдэглэгджээ. Үүнд, “Зэрлэг амьтан, ургамлын ховордсон зүйлийг олон улсад худалдаалах тухай Конвенцийн хавсралт”-д орсон шар үнэг, саарал чоно, мануул, мий болон “Зэрлэг амьтны нүүдлийн зүйлийг хамгаалах тухай Конвенцийн хавсралт”-д орсон буурал сармаахай, дэлхийн байгаль хамгаалах холбооны улаан дансны шалгуураар олон улсын болон бүс нутгийн ховордлын зэрэглэлтэй Монгол тарвага, хярс зэрэг амьтад байна.

Нийгэм эдийн засгийн байдал: 2023 оны байдлаар Төв аймагт 28,845 өрхийн 92,484 хүн, Сэргэлэн суманд 779 өрхийн 1,999 хүн, 4-р багт (Эрдэнэ-Уул) 192 өрхийн 512 хүн оршин сууж байна.

Мал сүргийн тоо Төв аймагт 4,933,010, Сэргэлэн суманд 171,000, 4-р багт 17,700 толгой малтай байна. Ажиллах хүчний судалгааны 2023 оны 4 дүгээр улирлын дүнгээр аймгийн хэмжээнд 15, түүнээс дээш насны нийт хүн амын 38 700 000 нь ажиллах хүч юм. Эдгээрээс 38 200 хүн тодорхой ажил эрхэлдэг, 600 хүн тодорхой эрхэлсэн ажилгүй байна. Ажиллагчдын дундаж цалин 1 850 000 төгрөг байгаа нь улсын дунджаас 383 600 төгрөг буюу 17,2 хувиар бага юм. Аймгийн хэмжээнд нийт 1140 аж ахуйн нэгж үйл ажиллагаа явуулж байна. Өрхийн дундаж орлого 2,3 сая төгрөг.

Төв аймгийн Сэргэлэн сумын газар нутаг 379 646 га, хүн амын тоо 2 143, айл өрхийн тоо 832, мал сүргийн тоо 170 995 бөгөөд 142 аж ахуйн нэгж үйл ажиллагаа явуулж байна.

БҮЛЭГ 3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

3.1 АГААРЫН ЧАНАР

Агаарын чанар: Дулааны станцын үйл ажиллагаанаас агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр агаарын чанарын хяналт шинжилгээ болон Орчны агаар дахь ДОН-ийн шинжилгээ (VOCs)- г нийт 11 үзүүлэлтээр нисэх зурвасын баруун төгсгөл орчим, автомашины зогсоолын орчим, дулааны станцын бамбар утааны дагуу 400 метрт, перроны орчим, түлшний агуулах орчим, зорчигч үйлчилгээний барилгын орчим гэсэн нийт 6 цэгт хийв. (Шинжилгээ хийсэн байгууллага “Ногоон титэм ХХК”).

Дулааны станцын хоёр зуухны яндангийн утаанд агаарын бохирдлын эх үүсвэрийн хаягдал утааны хяналт шинжилгээний хэмжилт хийв. Эдгээр шинжилгээний дүнгээр MNS4585:2016, MNS5919:2008-д заасан агаар дахь хүхэрлэг хийн, азотын давхар исэл, зуухны хаягдал утаан дахь нийт тоосны агууламж хэвийн байна. (Шинжилгээ хийсэн байгууллага “Нийслэлийн агаарын бохирдолтой тэмцэх газар”)

Дуу шуугиан: Дуу шуугианы хэмжилтийг нисэх буудал орчмын нийт 7 цэгт зуны болон өвлийн улиралд хийсэн. Хэмжилтээр дууны даралтын дундаж түвшин нь агаарын хөлөг хөөрөх үед 72.65 дБ, агаарын хөлөг буух үед 77.75 дБ, агаарын хөлөг хөөрч буугаагүй үед 76.2 дБ тус тус үзүүлэлттэй байна. (Шинжилгээ хийсэн байгууллага “Хэлт энд Сэфти Солушинс” ХХК).

3.2 ГАДАРГЫН БОЛОН ГАЗАР ДООРХ УС

Нисэх буудлын талбайд байрлах 3 гүний худгийн уснаас дээж авч “Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын стандарт” MNS 0900:2018 стандартын хүлцэх агууламжийн үзүүлэлттэй харьцуулж үзэхэд шинжлүүлсэн элементүүдийн хувьд давсан үзүүлэлт илрээгүй. Уг стандарт шаардлагыг хангасан, химийн бүрэлдэхүүнээрээ гидрокарбонатын ангийн, кальцийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд цэнгэг буюу дунд зэргийн эрдэсжилттэй, зөөлөвтөр ус байна гэсэн дүгнэлт гарсан. (Шинжилгээ хийсэн байгууллага “Монгол Ус ТӨҮГ”-ын Усны хяналтын лаборатори, Төв аймгийн мэргэжлийн хяналтын газрын Итгэмжлэгдсэн лаборатори).

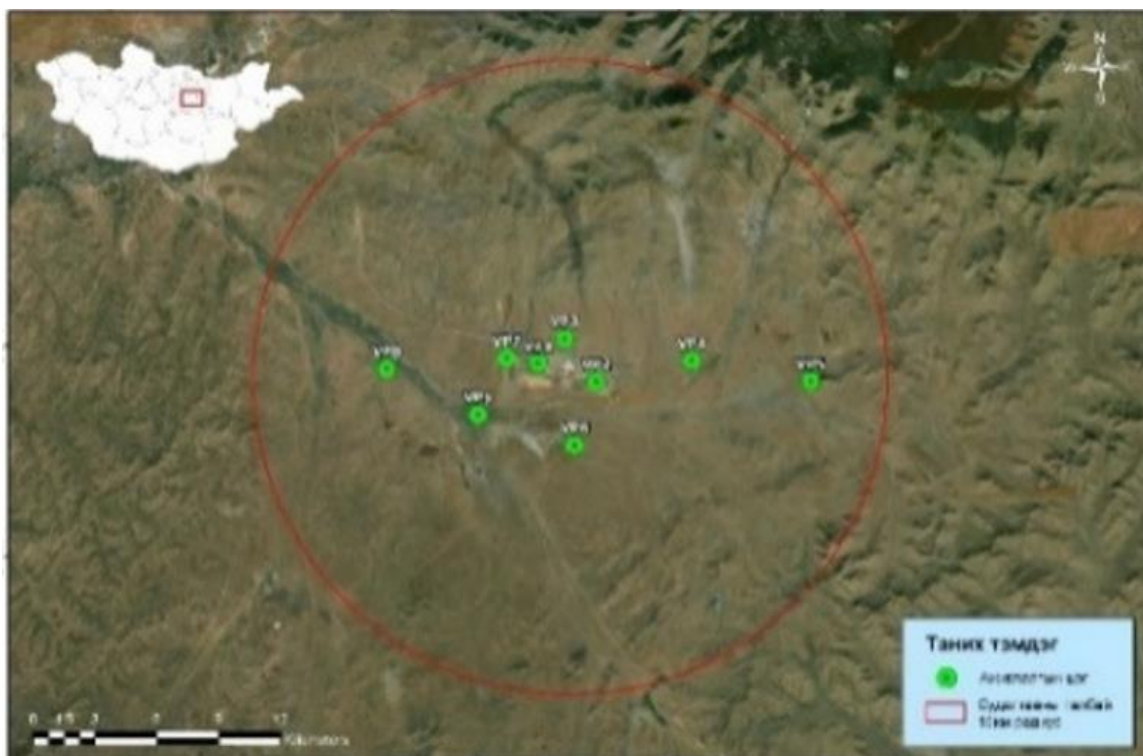
Нисэх буудлын цэвэрлэх байгууламжийн цэвэрлэгдсэн бохир усанд хийсэн бичил амь судлалын микробиологийн шинжилгээний дүнгээр уг цэвэрлэгдсэн ус стандарт шаардлагыг хангаж байна. (Шинжилгээ хийсэн байгууллага Ханлаб ХХК).

3.3 ХӨРСӨН БҮРХЭВЧ

Дулааны станцын нүүрс, үнсний талбайн баруун урд талд 10 метрт, авто засвар үйлчилгээний барилга, цахилгааны дэд өртөөний эвдрэлд өртөөгүй талбайн 4 цэгээс хөрсөн дэх хүнд металлуудын агууламжийг тодорхойлох шинжилгээ, хөрсний агрохимийн шинжилгээ, нисэх буудлын төвлөрсөн хог хаягдлын цэгийн орчимд хөрсний нянгийн шинжилгээг тус тус хийв. Шинжилгээний дүн MNS 5859:2008, MNS 5850:2019 стандарт шаардлагыг хангаж байна. Бактерийн ерөнхий тоо хэвийн хэмжээнд, гэдэсний бүлгийн эмгэг төрөгч нян болон бусад нян илрээгүй. (Шинжилгээ хийсэн байгууллага “Ханлаб” ХХК).

3.4 ШУВУУ, ХӨХТӨН АМЬТАН

2022 онд МУИС-ийн Шинжлэх Ухааны Сургуулийн судалгааны баг “Чингис хаан” нисэх буудалд төвтэй 15 км радиустай тойрог талбайд шувуу, хөхтөн амьтдын судалгаа хийсэн.

Зураг 3-1. Судалгааны талбай, ажиглалтын цэгүүд

Үржлийн үеийн судалгааны үед нисэх буудлын ойр орчим болон 15 км радиуст 62 зүйл шувуу тэмдэглэгдсэн. Үүнд: суурин 18 зүйл, нүүдлийн өндөглөдөг 19 зүйл, нүүдлийн үедээ дайрч өнгөрдөг 22 зүйл, өвөл орж ирдэг 3 зүйл шувууд. Шувуудын агаарын хөлөгтэй мөргөлдөх эрсдлийн үнэлгээний үр дүнгээр 9 зүйлийн шувуу өндөр эрсдэлтэй, 29 зүйлийн шувуу дундаж эрсдэлтэй, 69 зүйлийн шувуу бага эрсдэлтэй байна.

1. Улаан хошуут жунгаа, 2. Шилийн сар, 3. Нөмрөг тас, 4. Сохор элээ, 5. Өвөгт тогоруу, 6. Хондон ангир, 7. Хон хэрээ, 8. Гангар хун, 9. Монгол цахлай

Зураг 3-2. Агаарын хөлөгт аюул учруулах өндөр эрсдэлтэй 9 зүйлийн шувуу

Хагас жилийн судалгааны дүнгээр 6 баг 13 овгийн 22 зүйл хөхтөн амьтан тэмдэглэгдсэн.

1. бор туулай, 2. хярс, 3. шар үнэг, 4. цагаан зээр, 5. сибирь алаг даага,
6. дагуур зараа

Зураг 3-3. Аэродромын талбайд маш цөөн тоогоор тэмдэглэгдсэн амьтад

Үүнээс Дэлхийн байгаль хамгаалах холбооны улаан дансны шалгуураар олон улсын болон бүс нутгийн ховордлын зэрэглэлтэй Монгол тарвага, хярс, шар үнэг, саарал чоно зэрэг амьтад бүртгэгдсэн байна.

БҮЛЭГ 4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХУРААНГУЙ

4.1 ГОЛ ЗОРИЛТ

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө (БОМТ) нь төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, стратегийн үнэлгээний зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангах, нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг хянах, илрүүлэх үндсэн зорилго бүхий эрхзүйн баримт бичиг юм.

БОМТ нь байгаль хамгаалах төлөвлөгөө, орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрөөс бүрдэх бөгөөд байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг багасгах, арилгах арга хэмжээ, тэдгээрийг хэрэгжүүлэх хугацаа, шаардагдах хөрөнгө зардлыг тусгасан байхаар, орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрт үйлдвэрийн үйл ажиллагааны улмаас байгаль орчны төлөв байдалд үзүүлж байгаа өөрчлөлтийг хянах, шинжилгээ хийх, үр дүнг тайлагнах, түүнийг хэрэгжүүлэх арга хэлбэр, шаардагдах хөрөнгө, зардал, хугацааг тодорхойлон тусгахаар хуульчлагдсаныг баримтлан БОХТ, ОХШХ-ийг боловсруулав.

4.2 ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ЗАРДЛЫН ХУРААНГУЙ

Иргэний нисэхийн ерөнхий газар ТӨҮГ-ын Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төслийн 2024 оны БОМТ-г Байгаль орчин аялал жуулчлалын яамны сайдын 2019 оны 10-дүгээр сарын 29-ны өдрийн А/618 дугаар тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын 3-р хэсэг болох тухайн жилийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгах агуулгад заасны дагуу боловсруулав. 2020 онд батлагдсан БОННУ тайланд БОМТ-г хэрэгжүүлэх 5 жилийн дундаж зардалд нийт 1,480,769,000 ₮ төсөвлөсөн бөгөөд 2024 оны БОМТ-г хэрэгжүүлэхэд нийт **229,137,940** ₮ зарцуулахаар төлөвлөв.

Хүснэгт 4-1. 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний зардлын хураангуй

№	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө	Нийт зардал (₮)	
1.	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	45,082,000	
	Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	44,500,000	
3.	Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө	Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	36,614,000
4.	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	60,841,440	
5.	Удирдлага зохион байгуулалтын авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө	22,500,000	
6.	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	19,600,500
	Нийт зардал	229,137,940	

БҮЛЭГ 5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөлд өртөх орчноор буюу агаарын чанар, хөрсөн бүрхэвч болон усан орчин зэрэг байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсэг тус бүрээр нь авч үзэн 2024 оны БОМТ-ний сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөг боловсруулан Хүснэгт 5-1-д тусгав.

2024 оны БОМТ-ний хүрээнд сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд нийт 24 ажил хийж гүйцэтгэхээр 45,082,000 төлөвлөв.

Хүснэгт 5-1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Тоо хэмжээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, ₮	Нийт зардал (1 жил), ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
НУБИЭ ХХК-ИЙН ХАРИУЦСАН БАЙГУУЛАМЖУУДЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА									
Агаарын чанар									
1.	Дулааны станцын үйл ажиллагаанаас агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөлөл	Бохирдуулагч хийн ялгаралтад хяналт тавьж шаардлагатай тохиолдолд бууруулах арга хэмжээ авах. Дулааны станцын яндангийн дагуу агаарын чанарын шинжилгээ хийлгэх (Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгав).	Дулааны цахилгаан станцын яндангаас 400 м дотор	-	-	ҮАЗ*		Жил бүр	-MNS 4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага
2.		Утааны яндангийн уутат шүүлтүүрийн хэвийн, үйл ажиллагааг хангаж ажиллах, тогтоосон хугацаанд солих		ш	1296	ҮАЗ*		Халаалтын улирал эхлэхээс өмнө	
3.	Дулааны станцад нийлүүлдэг нүүрсний чанар алдагдснаас	Итгэмжлэгдсэн лабораториор нүүрсний шинжилгээ хийлгүүлэх, нүүрсний чанарын горимд хяналт тавих. Нүүрс дулааны	Итгэмжлэгдсэн гэрээт компаниар нүүрсний	3 ш зуух		ҮАЗ*		Халаалтын улирлын саруудад	-MNS:6456:2014. Нүүрсний ангилал -MNS 6457:2023:Нүүрсний чанарын ангилал.

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Тоо хэмжээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, ₮	Нийт зардал (1 жил), ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
	үүсэх агаарын бохирдол	станцын стандартад нийцэхгүй тохиолдолд нүүрсийг солих арга хэмжээ авах							
4.	Барилга байгууламжийн хөргөлтийн системээс агаарын чанар, озоны давхаргад үзүүлэх сөрөг нөлөө үзүүлэх	Хөргөлтийн системийн R22 хөргөх бодисыг олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн, байгаль орчинд ээлтэй хөргөх бодисоор шинэчлэх	Зорчигч үйлчилгээн ий барилгын Хүзүүвч	6 ш		6,850,000	41,100,000	6-8 сарын хооронд	-ЗГ-ын 54 дүгээр тогтоол. Хилээр нэвтрүүлэхийг хориглосон барааны кодолсон Жагсаалт, хэрэглээ нь үе шаттай бууруулж буй бодис болох хлордифторметан (R22) бодисыг импортлохгүй байх.
Хөрсөн бүрхэвч (ургамлан нөмрөг)									
5.	Хөрс, ургамлан бүрхэвчийн элэгдэл, эвдрэл бохирдол	Төлөвлөлтийн дагуу цаашид барилга байгууламж баригдахгүй болон үйл ажиллагаанд өртөөгүй талбайг доройтуулахгүйгээр хамгаалах. Хөрсний элэгдэл, эвдрэл, бохирдолт үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх, тогтмол хяналт тавих	Барилгажих талбай болон эвдрэл доройтолд өртсөн, бохирдол үүсэх эх үүсвэрүүдэд	Дотоод үйл ажиллагааны хүрээнд				1-12 сар	-MNS 5918:2023. Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах, Техникийн ерөнхий шаардлага. -MNS 5914:2008. Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт. Нэр томьёо, тодорхойлолт. -MNS 5916:2008. Газар шорооны ажлын үед

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Тоо хэмжээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, ₮	Нийт зардал (1 жил), ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
									үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт.
6.		Нисэх буудлын орчинд төрийн болон бусад байгууллагууд шинээр барилга байгууламж баригдах тохиолдолд (НУБИЭ ХХК барилга барихгүй) хуулсан газрын шимт хөрсийг дахин ашиглах, барилгажилт дууссаны дараа техникийн нөхөн сэргээлт хийх, зүлэгжүүлэх ажилд хяналт, шаардлага тавих				Дотоод үйл ажиллагааны хүрээнд		1-12 сар	
Усан орчин									

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Тоо хэмжээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, ₮	Нийт зардал (1 жил), ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
7.	Төслийн усны хэрэглээнээс газар доорх усны нөөцийн хомсдол үүсэх	Харьяалагдах сав газрын захиргаатай ус ашиглах гэрээ байгуулж, ус ашигласны төлбөр төлөх	Нисэх буудлын хүрээнд	Ус ашигласан хэрэглээгээр буюу усны тоолуурын заалтаар төлбөр төлнө			Улирал бүр	-Ус ашиглуулах дүгнэлт гаргах үйлчилгээний хөлс, ус ашиглах эрхийн бичгийн загварыг шинэчлэн батлах тухай (БОАЖС-ын 2018 оны 10 сарын 02-ны өдрийн А/376 дугаар тушаал)	
8.		Усны тоолуур баталгаажуулах	Ус хангамжийн эх үүсвэр бүрт	3	ш	54,500	163,500	9-р сард	-Ус ашиглалт, хэрэглээг Тоолууржуулах журам (БОНХС-ын 2013 оны 05 сарын 16-ны өдрийн А-156 дугаар тушаал).
9.		Барилга байгууламжуудын усны тоолуурын баталгаажуулалтанд хяналт тавих	Нисэх буудлын хүрээнд	4	ш	34,500	138,500	1-12 сар	
10.	Ус бохирдож улмаар хүний эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх	Усны эх үүсвэрийг Хамгаалсан хашаа тэмдэгжүүлэлтийг эвдэрсэн тохиолдолд засаж сайжруулах, хянах	Ус хангамжийн эх үүсвэр бүрт	Дотоод үйл ажиллагааны хүрээнд			-БОНХАЖ-н сайд, БХБ-н сайдын 2015 оны А-230/127 дугаар хамтарсан тушаал		
11.	Хур бороо, үерийн усаар төслийн талбай дахь хог хаягдал, шатах тослох материалын үлдэгдэл угаагдан хөрсөнд	Шатах тослох материал алдагдаж болзошгүй эх үүсвэрүүдэд асгарч алдагдсан тохиолдолд шаардагдах хэрэгсэл, материалыг бэлтгэх, бэлэн байлгах. Машин техникийн бүрэн бүтэн байдлыг хангах,	Авто зогсоол, засварын газар хогийн цэгийн орчим	Дотоод үйл ажиллагааны хүрээнд			-Усны тухай хууль, 22.1,23.1,24.1 зүйл заалт		

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Тоо хэмжээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, ₮	Нийт зардал (1 жил), ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
	нэвчиж газрын доорх усны чанар, бүтцэд өөрчлөлт оруулж бохирдуулах	хог хаягдлын хадгалалтад тогтмол хяналт тавих							
12.	Бохир ус асгарч хүрээлэн буй орчныг бохирдуулах, хөрсөнд нэвчиж газрын доорх усны чанар, найрлагад өөрчлөлт оруулж бохирдуулах	Цэвэрлэх байгууламжийн тоног төхөөрөмж, шугам хоолойн бүрэн бүтэн байдлыг байнга шалгаж, аюулгүй ажиллагааг хангах Бохир усны шугам хоолой, худгийн үзлэг шалгалтыг өдөр тутам хийж гүйцэтгэх, шугам хоолойн дуран оношилгоо, угаалга laidлага цэвэрлэгээ хийх	Цэвэрлэх байгууламж бохирын худгууд, шугам хоолой	Дотоод үйл ажиллагааны хүрээнд					Хот, суурины ус хангамж, Ариутгах татуургын Ашиглалтын тухай хууль, 14.2.1, 14.2.2, 14.2.4-р заалт. Ус хангамж, ариутгах татуургын системийн техник ашиглалтын дүрмийн 1.2.17.17, 3.2 дахь заалт
13.	Цэвэрлэх байгууламжаас гарч буй цэвэрлэгдсэн бохир уснаас хүрээлэн буй орчин бохирдох, хөрс, ургамал, мал амьтанд сөрөг нөлөө үзүүлэх	Түүл голын сав газрын захиргаанаас “Хаягдал ус хаях, зайлуулах зөвшөөрөл” сунгуулах	Нисэх буудлын эзэмшлийн талбайн баруун урд хэсгийн орчинд	Дотоод үйл ажиллагааны хүрээнд					-Усны тухай хууль -Ус бохирдуулсаны төлбөрийн тухай хууль
14.	орчин бохирдох, хөрс, ургамал, мал амьтанд сөрөг нөлөө үзүүлэх	Бохир усны тоолуур баталгаажуулах	Бохир ус цэвэрлэх байгууламж , 2-р өргөх насос станц	2	ш	340,000	680,000	8-р сард	-Ус ашиглалт, хэрэглээг тоолууржуулах журам (БОНХС-ын 2013 оны 05 сарын 16-ны өдрийн А-156 дугаар тушаал).
15.	Хүрээлэн буй орчны бохирдол,	Хаягдал усны зөвшөөрөл дүгнэлт гаргуулах,	Нисэх буудлын	4	ш	750,000	3,000,000	Улирал бүр	-Ус хангамж, ариутгах татуургын системийн

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Тоо хэмжээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, ₮	Нийт зардал (1 жил), ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
	хүн мал амьтанд сөрөг нөлөө үзүүлэх	цэвэрлэгдсэн усыг эргүүлэн ашиглах	орчимд, Бөхөгийн гол, Зуунмод голд нийлэх цэг						техник ашиглалтын дүрэм. -MNS 4943:2015. Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Хаягдал ус. Ерөнхий шаардлага.
НУБИЭ ХХК-ИЙН СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ НИЙТ ЗАРДАЛ								45,082,000 ₮	
ИНЕГ, ИНҮТ-ИЙН ШАТАХУУНЫ АГУУЛАХЫН АЛБАНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА									
16.	Шатахууны агуулахаас үүсэх агаарын бохирдол	Техник, тоног төхөөрөмжийн бүрэн бүтэн байдал, аюулгүй ажиллагааны хяналт	Шатахууны агуулахын орчим	Аюулгүй ажиллагаа, дотоод хяналтын ажлын хүрээнд			Сард 1 удаа	Шатахууны агуулахын дотоод хяналтын системийн баримт бичиг	
17.	Цэнэглэх үеийн агаарын бохирдол	Зураг авалтаар гарсан дүгнэлтэд үндэслэн шатахууны агуулахыг шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр тоноглох	Шатахууны агуулахын орчим	Хөрөнгө оруулалт төлөвлөж шаардлагатай үед тухайн жилүүдэд шийдвэрлэж байх			Жилд 1 удаа	Зураг авалт хийсэн мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлт зөвлөмж	
18.	Түлшний шаталтаас үүсэх хийгээр агаар бохирдох	Тээврийн хэрэгслүүдийн ашиглалтын үеийн засвар үйлчилгээг тогтмол хийх, шатах тослох материалын чанарын үзлэгийг хийж, холбогдох арга хэмжээг авах	Шатахууны агуулахын орчим	Удирдлага, менежментийн зохион байгуулалт, ажлын чанар, дотоод хяналтын тогтолцоогоор хэрэгжүүлэх			1-12 сард	Газрын тосны бүтээгдэхүүний агуулахын галын аюулгүйн норм БНБД21-03-04	
19.	Газрын тосны бүтээгдэхүүний агуулахаар хөрс бохирдох	Шатахууны агуулахад хийсэн зураг авалтын үр дүн, зөвлөмжийг дагаж ажиллах	Шатахууны агуулахын орчим				1-12 сард	Шатахуун тээвэрлэх авто-цистерн MNS 3042-96	
20.	Газрын тосны бүтээгдэхүүний асгаралт	Осол эрсдэлийн дүрмийн дагуух бүхий л арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх	Шатахууны агуулахын орчим	Тухайн үеийн нөхцөлд байдалд тохируулан Осол эрсдэлийн удирдамжаар ажиллана.				"Газрын тосны бүтээгдэхүүний тусгай зөвшөөрөлтэй	

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Тоо хэмжээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, ₮	Нийт зардал (1 жил), ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
21.		Нефтийн бүтээгдэхүүний асгаралтын дараа хөрсөөр дамжин гүний усны бохирдол үүссэн эсэхийг тодорхойлон холбогдох арга хэмжээг хэрэгжүүлэх						Тухайн хугацаанд	холбоотой нарийвчилсан журам"-ын 11 дүгээр хавсралт Газрын тосны бүтээгдэхүүний агуулахын эрсдэл, эмзэг байдлын үнэлгээ -ЗТБХБ-ын сайдын 2011 оны 256 дугаар тушаалаар баталсан "Газрын тос, газрын тосны бүтээгдэхүүний агуулахын барилгын технологийн зураг төсөл"
22.	Газрын тосны бүтээгдэхүүн хөрсөнд нэвчиж ургамалжилтад нөлөө үзүүлэх, бохирдуулах, бохирдсон ургамлыг идсэн мал амьтан хордох	Хөрс болон усан орчинд газрын тосны бүтээгдэхүүн алдагдсан тохиолдолд тухайн бодисыг цаашид тархахаас нь сэргийлж, шингээн авах шаардлагатай. Тайланд өгсөн зөвлөмжийн дагуу ажиллах, шаардлагатай материалыг бэлэн байлгах	Шатахууны агуулахын ойролцоо, ялангуяа агуулахаас шатахуун цэнэглэх, буулгах талбай орчимд	Зөвлөмжид тусгасан бэлдмэл, тоног төхөөрөмжийн техникийн шаардлагыг тодорхойлон тендер зарлаж худалдан авалт хийх				Шатах, тослох материал алдагдсан тухай бүрт	
Шатахууны агуулахын үйл ажиллагааны сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний зардал									ҮАЗ*
СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ НИЙТ ЗАРДАЛ									45,082,000 ₮

Тайлбар: ҮАЗ*- Үйл ажиллагааны зардалд тусгах

БҮЛЭГ 6. ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

2024 оны БОМТ-ний хүрээнд орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөнд нийт 6 ажил хийж гүйцэтгэхээр 44,500,000 ₮ төлөвлөв (Хүснэгт 6-1).

Хүснэгт 6-1. Орчны тохижилт нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

№	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Тоо хэмжээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, ₮	Нийт зардал (1 жил), ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
НУБИЭ ХХК-ийн ХАРИУЦСАН ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН БАЙГУУЛАМЖУУДЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА									
1.	Зүлэгжүүлэх	Зүлэгжүүлэх талбайн хөрс бэлтгэх, олон наст зүлэг тарих	Нисэх буудлын авто машины зогсоолын урд хэсэг	15,455	м ²		40,000,000	6-р сард	-MNS 6260:2020. Зүлэгжүүлэх талбай бэлтгэх, үр тарих, арчлах.
2.	Тарьсан мод зүлэгний арчилгаа хамгаалалтыг хийх, хяналт тавих	Нисэх буудал орчим тарьсан мод, зүлэгний арчилгаа, усалгаа, тайралт, хамгаалалт	Нисэх буудлын нийт ногоон байгууламжийн хүрээнд				ҮАЗ*	хавар, намрын улиралд	-MNS 5973:2009. Барилга байгууламж, инженерийн шугам сүлжээг төлөвлөхөд ногоон байгууламжийн ойртох зай хэмжээ.
3.	Мод тарих	Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд мод тарих	Төв аймаг, ЧХОУНБ/	200	ш		3,000,000		Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөн
НУБИЭ ХХК-ийн хариуцсан байгууламжийн орчны тохижилт нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний зардал								43,000,000 ₮	
ИНЕГ, ИНҮТ-ийн ШАТАХУУНЫ АГУУЛАХЫН ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ									
4.	Тарьсан мод зүлэгний арчилгаа хамгаалалтыг хийж гүйцэтгэх, хяналт тавих	Нисэх буудал орчим тарьсан мод, зүлэгний арчилгаа, усалгаа, тайралт, хамгаалалт	Нисэх буудлын нийт ногоон байгууламжийн хүрээнд				ҮАЗ*	хавар, намрын улиралд	Мод тарих гарын авлага
5.	Тэр бум мод хөтөлбөрийн хүрээнд	Шар хуайс модны суулгац авах, суулгацын нүх бэлтгэх, тарих	Төв аймгийн Сэргэлэн сум	100	ш	5,000	500,000	1-12 сар	Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөн
6.	Мод тарих			100	ш	10,000	1,000,000	Хавар, намрын улирал	
ИНЕГ, ИНҮТ-ийн шатахууны агуулахын орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний зардал								1,500,000 ₮	
ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ НИЙТ ЗАРДАЛ								44,500,000 ₮	

Тайлбар: ҮАЗ*- Үйл ажиллагааны зардалд тусгах

БҮЛЭГ 7. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 27.8-т “ Хот суурин, барилга байгууламж барих, шинээр зам тавих, усан цахилгаан станц байгуулах, ашигт малтмалын хайгуул хийх, ашиглах, зэрэг аж ахуйн үйл ажиллагаа явуулахад зориулан газар олгохоос өмнө палеонтологи, археологийн мэргэжлийн байгууллагаар уг газарт урьдчилан хайгуул, малтлага, судалгаа хийлгэж дүгнэлт гаргуулна” гэж тусгасан байдаг. Төсөл хэрэгжих талбайн орчимд ямар нэгэн археологи, палеонтологийн судалгаа хийгдээгүй байна.

Нисэх буудлын үйл ажиллагаагаар түүх соёлын өвд үзүүлэх шууд сөрөг нөлөө байхгүй ч болзошгүй нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх үүднээс соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 38.3-т Газрын хэвлийг эзэмших, ашиглах явцад соёлын биет өв илэрвэл газрын хэвлийг ашиглагч ажлаа зогсоож, энэ тухай сум, дүүргийн Засаг дарга, цагдаагийн болон уг асуудлыг хариуцсан байгууллагад нэн даруй мэдэгдэнэ гэж заассан бөгөөд энэхүү заалтыг баримтлан ажиллах нь зүйтэй.

БҮЛЭГ 8. ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

2024 оны БОМТ-ний хүрээнд эрсдэлийн үнэлгээгээр тогтоогдсон аюул ослоос урьдчилан сэргийлж, эрсдэлийг бууруулах, арилгах талаарх хууль, дүрэм, журмын дагуу төлөвлөсөн ажлуудыг хэрэгжүүлэхээр нийт 19 ажил хийж гүйцэтгэхээр 36,614,000 ₮ төлөвлөв.

Хүснэгт 8-1. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

№	Болзошгүй аюул осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх хамгаалах, арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Тоо хэмжээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, ₮	Нийт зардал (1 жил), ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
НУБИЭ ХХК-ИЙН ХАРИУЦСАН ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН БАЙГУУЛАМЖУУДЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА									
1.	Их хэмжээний бороо, үер, ус, цаг уурын гаралтай байгалийн гамшигаас үүсэх аюул	2023 оны Гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээний дагуу байгууллагын 2024-2025 оны “Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх төлөвлөгөө”-г боловсруулж, хэрэгжилтийг хянаж ажиллах	Гамшгийн эрсдэлд өртөх магадлал өндөртэй барилга байгууламж				Дотоод үйл ажиллагааны хүрээнд	1-12 сард	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль
2.	ХАБЭА-н зааварчилгаа мөрдөөгүйгээс үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлого, осолд дөхсөн тохиолдол болох	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн удирдлагын тогтолцооны хэрэгжилтийг сайжруулах, ажилтнуудад урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр тогтмол сургалт явуулах	ИНЕГ болон НУБИЭ ХХК-ийн бүх ажилтан	12	удаа	1,000,000	12,000,000	1-12 сард	-НУБИЭ ХХК-ийн ХАБЭА-н удирдлагын тогтолцооны заавар -MNS;4969:2000. Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Сургалтын зохион байгуулалт. Үндсэн дүрэм
3.	ЗТСайдын 2016 оны 48-р тушаалаар баталсан	-Аэродром орчмын болон ойртолтын “А” бүсэд шувуу үүрлэсэн тохиолдлуудыг илрүүлэх, үүрийг буулгах,	НУБИЭ ХХК-ийн Аэродромын газар,				Дотоод үйл ажиллагааны хүрээнд	1-12 сард	-“Агаарын хөлөг шувуу мал, амьтадтай мөргөлдөх аюулаас

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

№	Болзошгүй аюул осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх хамгаалах, арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Тоо хэмжээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, ₮	Нийт зардал (1 жил), ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
	тохиолдлыг бууруулна	улирлын чанартай өөрчлөгддөгтэй холбоотойгоор, улирал бүрийн мониторинг хийх, нарийвчлан тогтоох. Олон улсад ашиглаж буй шувуу үргээх дэвшилтэт технологийг судлах	Аэродромын газар						сэргийлэх хөтөлбөр” - “Нисэх буудлын ерөнхий заавар”-ын 2-р бүлгийн 15 “Шувуу, мал, зэрлэг амьтдын аюулаас сэргийлэх хөтөлбөр”
10.	Аэродромын аюулгүй ажиллагааг хангах	Олон улсын болон үндэсний эрх зүйн баримт бичгийг үндэслэн тодорхойлсон аюулгүй ажиллагааны бодлого, зорилтуудын хүрээнд Аэродромын аюулгүй ажиллагааг иргэний нисэхийн салбарын байгууллага, нэгжүүдийн хамтын ажиллагаанд тулгуурлан аюулыг илрүүлэх, түүний болзошгүй эрсдэлийг удирдах	Нисэх буудлын удирдлага болон аюулгүй ажиллагааны менежерийн хүрээнд		Дотоод үйл ажиллагааны хүрээнд				ANNEX-19, Doc 9859, ИНД-139, AC100, 100, “Нисэх буудлын ерөнхий заавар”-ын 4-р бүлэг
11.	Гал түймрийн болзошгүй аюул	Галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх үзлэгийг инженер техникийн болон галын мэргэжлийн алба хаагчдаас бүрдсэн баг томилон Нисэх буудлын барилга байгууламжуудад зохион байгуулах	Нисэх буудал дээр үйл ажиллагаа явуулж буй бүх газрууд, тэдний ажилтан		Дотоод үйл ажиллагааны хүрээнд			2-7 сард	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль -Галын аюулгүй байдлын тухай хууль -Нисэх буудлын Ерөнхий заавар, 3 дугаар бүлэг /Онцгой байдлын төлөвлөгөө/
12.		MNS 5566:2020 стандартын дагуу байрлуулсан гал	албан хаагчид, Төв	6	ш	769,000,000	4,614,000	2-7 сард	БОННУ-ний тайлангийн 5 дугаар

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

№	Болзошгүй аюул осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх хамгаалах, арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Тоо хэмжээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, ₮	Нийт зардал (1 жил), ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
13.		унтраах анхан шатны багаж хэрэгсэлд нөхөн хангалт, засвар үйлчилгээ хийх.	аймгийн онцгой байдлын газар					1-12 сард	бүлэг БОННУ-ний тайлангийн 6 дугаар бүлэг
НУБИЭ ХХК-ийн хариуцсан байгууламжийн орчны тохижилт нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний зардал									
ИНЕГ, ИНУТ-ИЙН ШАТАХУУНЫ АГУУЛАХЫН ОРЧНЫ ТОХИЖИЛТ, НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ									
14.	Шатахууны агуулахын ашиглалтын үед үүсч болох эрсдэл	Шатахуун ачих, буулгах талбайд асгарсан тохиолдолд зориулалтын сувгаар ууршуулах талбайд орно.	Шатахууны байгууламж		Дотоод үйл ажиллагааны хүрээнд			Тухайн тохиолдолд	“Газрын тос, газрын тосны бүтээгдэхүүний агуулахын барилгын технологийн зураг төсөл”
15.	Хөдөлмөрийн сахилга бат алдсанаас үүсэх осол	Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, дотоод хяналт, байгууллагын дотоод дүрэм журам мөрдөж, хариуцлагын тогтолцоог бэхжүүлэх	Шатахууны байгууламж		Дотоод үйл ажиллагааны хүрээнд			1-12 сард	“Иргэний Нисэхийн Дүрэм” Шатахуун хангалтын албаны “Үйл ажиллагааны зааварчилгаа”
16.	Гал түймрийн болзошгүй аюул	“Гал түймэр унтраах шуурхай төлөвлөгөө”-нд тодотгол хийж, хэрэгжилтийг хангаж ажиллах Гал унтраах багаж хэрэгслийн бэлэн байдлыг хангаж ажиллах	Шатахууны байгууламж		Дотоод үйл ажиллагааны хүрээнд			Жилд 1 удаа	-Гамшгаас хамгаалах тухай хууль -Галын аюулгүй байдлын тухай хууль -Нисэх буудлын Ерөнхий заавар, 3 дугаар бүлэг /Онцгой байдлын төлөвлөгөө/

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

№	Болзошгүй аюул осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх хамгаалах, арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Тоо хэмжээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, ₮	Нийт зардал (1 жил), ₮	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
		Гал унтраах сургалт, үзүүлэх сургууль, дадлагажих үйл ажиллагаа							БОННУ-ний тайлангийн 6 дугаар бүлэг
17.	Тоног төхөөрөмжийн ажиллагаа алдагдах	Шатахууны агуулах, дохиолол холбооны системийн найдвартай ажиллагаанд үзлэг шалгалт хийж, холбогдох албан дүгнэлтүүдийг гаргуулж байх	<ul style="list-style-type: none"> Утаа мэдрэгч Шилэн кабелийн шугам Камерын хяналтын систем 			Дотоод үйл ажиллагааны хүрээнд		Жилд 1 удаа	БОННУ-ний тайлангийн 5 дугаар бүлэг БОННУ-ний тайлангийн 6 дугаар бүлэг
ИНЕГ, ИНУТ-ийн шатахууны агуулахын осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний зардал								Эдгээр ажлууд нь компанийн дотоод үйл ажиллагааны зардалд тусгаж хийгдэх ажлууд байна.	
ОСОЛ ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ НИЙТ ЗАРДАЛ								36,614,000 ₮	

БҮЛЭГ 9. ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

2024 оны БОМТ-ний хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний хүрээнд нийт 7 ажил хийж гүйцэтгэхээр 60,841,440 ₮ төлөвлөв (Хүснэгт 9-1).

Хүснэгт 9-1. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Нэгжийн үнэ /₮/	Давтамж 1 сард	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Зардал /төг/		Баримтлах эрх зүйн баримт бичгүүд
							1 сард	Жилд	
1	Дахивар								
1.1	Хуванцар сав, гялгар уут	Хог хаягдлын тээвэрлэлтийн компанитай гэрээгээр хамтран ажиллах	Нисэх буудлын дотор болон гадна орчинд	140,415	8 удаа	1,123,320	13,479,840		-МУ-ын “Хог хаягдлын тухай” хууль, -“Энгийн хог хаягдлыг ангилах цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах сэргээн ашиглах, устгах, булшлах үйл ажиллагаанд тавигдах ерөнхий шаардлага” (БОАЖС-ын 2018 оны А/443 дугаар тушаал) -НУБИЭ ХХК-ийн “Хог хаягдлын менежментийн хөтөлбөр”
1.2	Шил, лааз								
1.3	Цаас, цаасан хайрцаг								
2	Энгийн ангилагдахгүй хог хаягдал								
2.1	Бусад ангилагдахгүй хог хаягдал	Хог хаягдлын менежментийн компанитай гэрээгээр хамтран ажиллах,	Нисэх буудлын дотор болон гадна орчинд	328 900	12 удаа	3 946 800	47 361 600		-МУ-ын “Хог хаягдлын тухай” хууль, -“Энгийн хог хаягдлыг ангилах цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах сэргээн ашиглах, устгах, булшлах үйл ажиллагаанд тавигдах ерөнхий шаардлага” (БОАЖС-ын 2018 оны А/443 дугаар тушаал)

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Нэгжийн үнэ /₮/	Давтамж 1 сард	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Зардал /төг/		Баримтлах эрх зүйн баримт бичгүүд
							1 сард	Жилд	
-НУБИЭ ХХК-ийн “Хог хаягдлын менежментийн хөтөлбөр”									
3	Хүнсний хог хаягдал								
3.1	Хүнсний нойтон хог хаягдал (Жимс ногооны хальс, хоолны үлдэгдэл)	Хог хаягдлын тээвэрлэлтийн компанитай гэрээгээр хамтран ажиллах, Хүнсний хог хаягдлыг үүссэн газарт нь шүүрэлт үүсэхгүй хогийн уутанд 1-ээс дээш хоног хадгалахгүй, үүссэн газраас шууд ачилт хийнэ	Нисэх буудал болон захиргааны барилга дахь хоолны газрууд, кофе шоп, ажилчдын хоолны өрөө			ҮАЗ*			-МУ-ын “Хог хаягдлын тухай” хууль, “Энгийн хог хаягдлыг ангилах цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах сэргээн ашиглах, устгах, булшлах үйл ажиллагаанд тавигдах ерөнхий шаардлага” (БОАЖС-ын 2018 оны А/443 дугаар тушаал)
3.2	Хүнсний шингэн хог хаягдал								-НУБИЭ ХХК-ийн “Хог хаягдлын менежментийн хөтөлбөр”
4	Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааны аюултай хог хаягдал								
4.1	Тос масло	Хог хаягдлын тээвэрлэлтийн компанитай гэрээгээр хамтран ажиллах,	Газрын тусгай үйлчилгээ, аэродром, цахилгаан, цэвэр ус, цэвэрлэх байгууламж, дулааны станц			ҮАЗ*			-МУ-ын “Хог хаягдлын тухай” хууль, “Энгийн хог хаягдлыг ангилах цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах сэргээн ашиглах, устгах, булшлах үйл ажиллагаанд тавигдах ерөнхий шаардлага”
4.2	Авто машины хаягдал сэлбэг	Үнсийг өөрийн байгууламж дахь үнс							

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Нэгжийн үнэ /₮/	Давтамж 1 сард	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Зардал /төг/		Баримтлах эрх зүйн баримт бичгүүд
							1 сард	Жилд	
4.3	Дулааны станц үнс	хадгалах савнаас шууд тээвэрлэх				ҮАЗ*			(БОАЖС-ын 2018 оны А/443 дугаар тушаал) -“Хог хаягдлын улсын мэдээллийн нэгдсэн сангийн тогтолцоо, бүрдэл болон мэдээлэл төвлөрүүлэх журам”, -НУБИЭ ХХК-ийн “Хог хаягдлын менежментийн хөтөлбөр”
5 Эмнэлгийн болон аюултай хог хаягдал									
5.1	Эмнэлгийн хог хаягдал	Аюултай хог хаягдлын менежментийн	Нисэх буудлын эмнэлэгийн тусламжийн төв, үйлчилгээний танхим, түрээслэгч байгууллагуудын талбай, оффисийн талбай			ҮАЗ*			
5.2	Лаг	компанитай гэрээгээр хамтран ажиллах, Үүссэн газраас нь шууд ачилт тээвэрлэлт хийх.							
5.3	Механик хаягдал	Лагийг өөрийн байгууламж дахь лаг хадгалах савнаас шууд тээвэрлэх.	Цэвэрлэх байгууламж			ҮАЗ*			МУ-ын “Хог хаягдлын тухай”

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Нэгжийн үнэ /₮/	Давтамж 1 сард	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Зардал /төг/		Баримтлах эрх зүйн баримт бичгүүд
							1 сард	Жилд	
5.4	Шатамхай болон зэвсэгийн чанартай хог хаягдал	Шатамхай болон зэвсэгийн чанартай хог хаягдлыг үүссэн газраас нь шууд тээвэрлэлт хийж, устгах.	Нисэх буудлын хилийн хяналтын бүс			ҮАЗ*			хууль, “Аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах, экспортлох үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуйн нэгж, байгууллагад зөвшөөрөл олгох журам” БОАЖС-ын 2018 оны 01 сарын 30 өдөр №А/18, НУБИЭ ХХК-ийн “Хог хаягдлын менежментийн хөтөлбөр”
5.5	Лабораторийн аюултай хог хаягдал	Холимог хүчлийн хаягдал Холимог шүлтийн хаягдал	Лабораторийн хог хаягдлыг зориулалтын хогийн саванд үүссэн газар нь хадгалж, хуваарийн дагуу тээвэрлэх, хоргүйжүүлэх, устгах	Лаборатори		ҮАЗ*			
6	Мэрэгч, шавьж устгал								

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Нэгжийн үнэ /₮/	Давтамж 1 сард	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Зардал /төг/		Баримтлах эрх зүйн баримт бичгүүд
							1 сард	Жилд	
6.1	Мэрэгч, шавьж устгал	Ариутгал, халдваргүйжүүлэлт хийх тусгай зөвшөөрөлтэй компанитай гэрээгээр хамтран ажиллах	Захиргааны барилга 1786 мкв, Дулааны станц 655 мкв, Цахилгаан 170 мкв, Газрын тусгай үйлчилгээ 4252 мкв, Ачаа, шуудангийн үйлчилгээний барилга 3115 мкв болон ародромын Талбайд 3019 мкв. Зорчигч үйлчилгээний барилга 20,000 мкв. Нийт 32,997 мкв.			ҮАЗ*			-МУ-ын “Хог хаягдлын тухай” хууль,
7.	Хог хаягдлыг ангилах, дахин боловсруулах, дахин ашиглах. Сургалт, нөлөөллийн ажил зохион байгуулах								
7.1	Карго терминалын барилгаас гарч буй цаасан (картон хайрцаг) хог хаягдлыг дахин боловсруулах үйлдвэрт нийлүүлэх	Цаас дахин боловсруулах үйлдвэрийн судалгааг хог хаягдлын менежментийн компанитай хамтран хийх. Дахин боловсруулсан цаасаар нэрийн хуудас	Карго термниалын нэгдсэн хогийн цэг			1жил			-МУ-ын “Хог хаягдлын тухай” хууль - “Аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах, экспортлох үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуйн нэгж, байгууллагад зөвшөөрөл олгох журам” БОАЖС-ын 2018 оны 01 сарын 30 өдөр №А/18 -НУБИЭ ХХК-

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Нэгжийн үнэ /₮/	Давтамж 1 сард	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Зардал /төг/		Баримтлах эрх зүйн баримт бичгүүд
							1 сард	Жилд	
		гэх мэт бүтээгдэхүүн үйлдвэрлүүлэх боломжийг судлах							ийн “Хог хаягдлын менежментийн хөтөлбөр”
7.2	Хуванцар, шил, лааз, ашигласан техникийн тос, хоол хүнсний хаягдал болон хүнсний хаягдал тосыг дахин боловсруулах үйлдвэрт нийлүүлэх	Хуванцар, шил, лааз, ашигласан техникийн тос, хоол хүнсний хаягдал болон хүнсний хаягдал тосыг дахин боловсруулах үйлдвэрт нийлүүлэх судалгааг хог хаягдлын менежментийн компанитай хамтран хийх	Нисэх буудлын нийт үйл ажиллагааны хүрээнд			1 жил			- МУ-ын “Хог хаягдлын тухай” хууль - “Аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах, экспортлох үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуйн нэгж, байгууллагад зөвшөөрөл олгох журам” БОАЖС-ын 2018 оны 01 сарын 30 өдөр №А/18 -НУБИЭ ХХК-ийн “Хог хаягдлын менежментийн хөтөлбөр”
7.3	Цэвэр усны байгууламжийн үйл ажиллагаанаас гарсан хаягдал усыг дахин ашиглах	Цэвэрлэгдсэн хаягдал усыг дахин ашиглах боломжийг судлах	Нисэх буудлын нийт үйл ажиллагааны хүрээнд			1 жил			-МУ-ын “Хог хаягдлын тухай” хууль “Аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах, экспортлох үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуйн нэгж, байгууллагад зөвшөөрөл олгох журам” БОАЖС-ын 2018 оны 01 сарын 30 өдөр №А/18 -НУБИЭ ХХК-ийн “Хог хаягдлын менежментийн хөтөлбөр”

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Нэгжийн үнэ /₮/	Давтамж 1 сард	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Зардал /төг/		Баримтлах эрх зүйн баримт бичгүүд
							1 сард	Жилд	
7.4	Хог хаягдлын менежментийн сургалт, нөлөөллийн ажил	Хог хаягдлын менежментийг хамтран хэрэгжүүлж буй гэрээт компанитай хамтран нисэх буудлын үйл ажиллагаанд оролцогч бүх талуудад сургалт зохион байгуулна. Мэдээлэл бэлтгэж хүргүүлнэ.	Нисэх буудлын нийт түрээслэгч аж ахуй нэгжүүд, цэвэрлэгээ үйлчилгээний ажилчид		Улиралд 1 удаа, нийт 4 удаа	1 жил			- МУ-ын “Хог хаягдлын тухай” хууль - “Аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах, экспортлох үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуйн нэгж, байгууллагад зөвшөөрөл олгох журам” БОАЖС-ын 2018 оны 01 сарын 30 өдөр №А/18 -НУБИЭ ХХК-ийн “Хог хаягдлын менежментийн хөтөлбөр”
НУБИЭ ХХК-ийн Хог хаягдлын менежментийг хэрэгжүүлэх нийт зардал /төг/							60,841,440 ₮		

БҮЛЭГ 10. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр нь үйл ажиллагааны нөлөөлөлд өртөх болон өртөж болзошгүй байгаль орчны бүрдэл хэсгүүд, тэдгээрийн төлөв байдлыг тодорхойлох үзүүлэлтүүд, төсөл хэрэгжих орчинд амьдардаг, нөлөөлөлд өртөх нутгийн иргэдийн амьжиргаа, нийгмийн болон эрүүл мэндийн байдлыг илтгэх гол үзүүлэлтүүд, тэдгээрт хэмжилт, дээжлэлт хийх шинжилгээний аргууд, хяналтын цэгийн байршил, хяналт хийх хугацаа ба давтамж зэргийг бүхэлд нь тусгасан байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ (БОННУ)-ний чухал хэсэг юм.

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29-ний өдрийн А/618 тоот тушаалаар батлагдсан Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журмын 1.5-т зааснаар Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт нөлөөлөлд өртөж буй байгаль орчны дор дурдсан бүрдэл хэсгүүдийг заавал тусгаж, бүрдэл хэсэг тус бүрээр хяналт шинжилгээ хийх цэгийн байршил, хэмжилт, дээжлэлт авах үзүүлэлт, тоо, хугацаа, давтамж, зарцуулах зардал, хариуцан гүйцэтгэх этгээд, баримтлах стандарт, аргачлалыг нарийвчлан тусгана.

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төслийн 2024 оны үйл ажиллагааны явцад Хүснэгт 10-1-д тусгасан орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

Хүснэгт 10-1. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Цэгийн тоо	Давтамж	Нэгжийн зардал, ₮	Нийт зардал, ₮	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
1		2	3	4	5	6	7
НУБИЭ ХХК-ИЙН ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭ							
Агаарын чанар							
1.	Агаарын чанарын үзүүлэлт: • NO ₂ , SO ₂ , Оз, H ₂ S, • CO ₂ , CO, тоосжилт /органик биш бохирдуулагч/	Нисэх зурвасын төгсгөл орчим агаарын хөлөг хөөрөх үед Нисэх зурвасын төгсгөл орчим агаарын хөлөг буух үед Перрон талбай орчим (агаарын хөлгийн хөдөлгүүр асаалттай байх үед) Нисэх буудлын автомашины зогсоол	5	VII, IX сард	635,000	7,620,000	-MNS 4585:2016 Агаарын чанар.Техникийн ерөнхий шаардлага, -MNS 3384:1982 Сорьц авахад тавих ерөнхий шаардлага, -MNS 17-2-5-12:2021 Агаар дахь хүхэрлэг хийн хэмжээг тодорхойлох тетрахлореркурат арга -MNS 4048:1988 Тоосны хэмжээг тодорхойлох жингийн арга

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Цэгийн тоо	Давтамж	Нэгжийн зардал, ₮	Нийт зардал, ₮	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
2.	Орчны агаар дахь ДОН-ийн шинжилгээ хийх (VOCз)	Дулааны станцын бамбар утааны дагуу 400 метр	2	VII, IX сард	475,000	950,000	-MNS 6768: 2019 Ажлын байран дахь шуугианы өртөлтийн хэмжилт, зөвшөөрөх дээд хэмжээ, ажилтны сонголт хамгаалахад тавих ерөнхий шаардлага
		Түлшний агуулах орчим (салхины доод талд 100 м)					-MNS 5919:2008 Дулааны цахилгаан станц, дулааны станцын уурын ус халаах зуухны ашиглалтын үед агаар мандалд хаях утааны найрлага дахь агаар бохирдуулах зарим бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ, тэдгээрийг хэмжих арга
3.	Дуу шуугиан	Аюулгүйн зурваст агаарын хөлөг хөөрөх үед	6	VII, IX сард (сард 2 удаа)	150,000	1,800,000	- MNS 6768: 2019 Ажлын байран дахь шуугианы өртөлтийн хэмжилт, зөвшөөрөх дээд хэмжээ, ажилтны сонголт хамгаалахад тавих ерөнхий шаардлага
		Аюулгүйн зурваст агаарын хөлөг буух үед					- MNS 17-5-1-21:1992
		Агаарын хөлөг хөөрч буугаагүй үед аюулгүйн зурваст					Автотээврийн хэрэгслийн дуу чимээ. Дуу чимээний хүлцэх түвшин, хэмжих арга
		Нисэх буудлын автомашины зогсоол					-Халаалт, агаар сэлгэлт ба кондиционер БНБД 41-01-11
		Нисэх буудлаас 1000 метр хүртлэх зайнд					
Нисэх буудлаас 3000 метр хүртлэх зайнд							
4.	Хаягдал утааны хэмжилт хийлгэх (O2, CO2, CO, SO2,	Дулааны станцын зуух	1	X сар	100,000	100,000	-MNS 5919:2008 Дулааны цахилгаан станц, дулааны станцын уурын ба ус халаах

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Цэгийн тоо	Давтамж	Нэгжийн зардал, ₮	Нийт зардал, ₮	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
	NOx, тоос/дэгдэмхий үнс/)						зуухны ашиглалтын үед агаар мандалд хаях утааны найрлага дахь агаар бохирдуулах зарим бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ, тэдгээрийг хэмжих арга
Гадаргын болон газрын доорх ус							
5.	Усны химийн болон физикийн үзүүлэлтүүд	3 гүний худаг, Түүхий усны танк, Цэвэрлүүлсэн усны танк, Зорчигч үйлчилгээний барилгын ерөнхий оролтын шугам, Гаралтын шугам, Онгоцонд ус өгөх цэг, Онгоцны ус зөөх машин		Сар бүрийн дээж авах төлөвлөгөөний дагуу		ҮАЗ*	MNS 0900:2018 Хүрээлэн буй орчин. Эрүүл мэндийг хамгаалах. Аюулгүйн байлал. Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага: Чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ
6.	Ундны усны бичил амь судлалын үзүүлэлт	3 гүний худаг, Түүхий усны танк, Цэвэрлүүлсэн усны танк, Зорчигч үйлчилгээний барилгын ерөнхий оролтын шугам, Гаралтын шугам, Онгоцонд ус өгөх цэг, Онгоцны ус зөөх		Сар бүр (сард 4 удаа)	250,000	4,000,000	MNS 6148:2010 Усны чанар. Газар доорх усны бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 0900:2018 Хүрээлэн буй орчин. Эрүүл мэндийг хамгаалах. Аюулгүйн байдал. Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага. Чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ
7.	Бохир усны шинжилгээ- Бичил амь судлалын үзүүлэлт	Цэвэрлэх байгууламжруу орох ус		Сард 1 удаа		ҮАЗ*	MNS 6561:2015 Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Ариутгах татуургын сүлжээнд нийлүүлэх хаягдал ус.
8.	Цэвэрлэгдсэн бохир усны шинжилгээ -	Цэвэрлэх байгууламжаас гарах ус,		Сард 1 удаа	12 удаа	ҮАЗ*	

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Цэгийн тоо	Давтамж	Нэгжийн зардал, ₮	Нийт зардал, ₮	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
	Бичил амь судлалын үзүүлэлт		1 цэг				Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Хаягдал ус. Ерөнхий шаардлага
9.		Хүрээлэн буй орчинд нийлүүлэгдэж буй ус	хагас жилд 1 удаа, 1 цэг	8 удаа			
10.	Бохир усны химийн шинжилгээ – рН, Аммони, Нитрит, Нитрат, Чөлөөт хлор, Умбуур бодис, Химийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч, Биологийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч, Хром(У1), Фосфор болон хүнд металлийн агууламжийн үзүүлэлтээр	Цэвэрлэх байгууламжруу орох ус	Сард 1 удаа, 1 цэг	12 удаа		ҮАЗ*	MNS 6561:2015 Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Ариутгах татуургын сүлжээнд нийлүүлэх хаягдал ус. Ерөнхий шаардлага, Улаанбаатар хотын Олон Улсын шинэ нисэх буудлыг барих төслийн техникийн шаардлагын 9 дүгээр хэсэг (Part 9, Section 19420) MNS 4943:2015 Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Хаягдал ус. Ерөнхий шаардлага
11.	Цэвэрлэгдсэн бохир усны химийн шинжилгээ - рН, Аммони, Нитрит, Нитрат, Чөлөөт хлор, Умбуур бодис,	Бохир ус цэвэрлэх байгууламж,	Сард 1 удаа, 1 цэг	12 удаа			MNS 6561:2015 Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Ариутгах татуургын сүлжээнд нийлүүлэх хаягдал ус. Ерөнхий шаардлага, Улаанбаатар хотын Олон Улсын шинэ нисэх буудлыг барих төслийн техникийн шаардлагын 9 дүгээр хэсэг (Part 9, Section 19420) MNS 4943:2015
12.	Химийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч, Биологийн хэрэгцээт хүчилтөрөгч, Хром(У1), Фосфор болон бусад хүнд	Хүрээлэн буй орчинд нийлүүлэгдэж буй ус	Хагас жилд 1 удаа, 1 цэг	2 удаа		ҮАЗ*	Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Хаягдал ус. Ерөнхий шаардлага

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Цэгийн тоо	Давтамж	Нэгжийн зардал, ₮	Нийт зардал, ₮	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
	металлийн агууламжийн үзүүлэлтээр						
13.	Цэвэрлэх байгууламжийн лагийн шинжилгээ	Цэвэрлэх байууламж	Улиралд 1 удаа	4 удаа	200,000	800,000	-MNS ISO 180 5667-13:2000 Усны чанар - Дээж авах 13-р бүлэг: Бохир ус болон цэвэрлэх байгууламжийн лагаас дээж авах заавар Ерөнхий шаардлага
Хөрс, хөрсөн бүрхэвч							
14.	Хөрсөн дэх хүнд металлуудын агууламжийг тодорхойлох /Кальци, магни, натри, кали, хөнгөнцагаан, бари, кадми, кобаль, зэс, хром, төмөр, мангани, молибдени, хартугалга, стронци, цайр, ванади, никель, хүнцэл/	-Дулааны станцын нүүрс, үнсний талбайн баруун урд талд /зонхилох салхины чиглэл/ 10 м зайд 1ш -Авто засвар, үйлчилгээний орчим 1ш -Цахилгааны дэд өртөө 1ш	барилга	7 сар 3 цэг	200,000	600,000	MNS 3307:1991 Хөрс. Хөрсний химийн элементүүдийн нийт хэмжээг тодорхойлох арга MNS 5850:2019 Хөрсний чанар. Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ
15.	Нянгийн шинжилгээ/ Нянгийн ерөнхий тоо, гэдэсний бүлгийн нянгийн тоо, гэдэсний бүлгийн эмгэг төрөгч нян, E.Coli халуунд тэсвэртэй	-Захиргаа удирдлагын барилга -Карго терминалын барилгын төвлөрсөн хогийн цэгийн зонхилох салхины чиглэлийн /баруун/ талаас		7 сар 2цэг	200,000	400,000	MNS 3298:1991 Байгаль хамгаалал. Хөрс. Шинжилгээний дээж авахад тавигдах ерөнхий шаардлагууд

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Цэгийн тоо	Давтамж	Нэгжийн зардал, ₮	Нийт зардал, ₮	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
	гэдэсний бүлгийн нянгийн тоо						
16.	Цөмийн цацрагийн шинжилгээ	-Дулааны станцын шлакаас гарч буй үнс -Дулааны станцын фильтрээс гарч буй үнс		10-11 сард 2 цэг	9,000	18,000	
Шувуу, хөхтөн амьтдын судалгаа							
17.	Аэродромын талбай орчмын шувууны болон хөхтөн амьтдын мониторинг судалгаа хийх	Шувууны, хөхтөн амьтдын мониторинг судалгааг хавар, намрын нүүдэл, үржлийн болон өвөлжиж буй үед аэродромын талбай болон 15 км радиуст гүйцэтгэх. Хээрийн судалгааны ажиглалтыг аэродромын талбайн гадна болон дотор талбайд гүйцэтгэх		Сард 1 удаа		ҮАЗ*	MNS 6942:2021 Аэродром орчимд агаарын хөлгийг шувуу, мал, амьтантай мөргөлдөх аюулаас сэргийлэх
НУБИЭ ХХК-ИЙН ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ НИЙТ ЗАРДАЛ						17,306,000 ₮	
ИНЕГ, ИНҮТ-ИЙН ШАТАХУУНЫ АГУУЛАХЫН ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭ							
Агаарын чанар							
18.	Орчны агаар дахь ДОН-ийн шинжилгээ хийх (VOCs)	-Шатахууны агуулах орчим (салхины доод талд 100 м) -Шатахууны агуулахаас салхины доод талд 1000м		Жилд 1 удаа	1 012 500		- MNS 4585:2016 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага, - MNS 3384:1982 Сорьц авахад тавих ерөнхий шаардлага
Хөрс, хөрсөн бүрхэвч							
19.	Агрохими	- Эвдрэлд өртөөгүй талбайгаас /Байгалийн фон цэг төслийн талбайн гадна,		Хагас жил тутамд	50,000	250,000	-MNS 5859:2008 “Хөрс бохирдуулагч элементүүдийн зөвшөөрөгдөх хэмжээ”

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Цэгийн тоо	Давтамж	Нэгжийн зардал, ₮	Нийт зардал, ₮	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
		дотор талд 2 үе 4ш дээж авах/ - Нөхөн сэргээсэн талбайгаас Нийт 5ш дээж авах					
20.	Хөрсөн дэх хүнд металлуудын агууламжийг тодорхойлох /Кальци, магни, натри, кали, хөнгөнцагаан, бари, кадми, кобаль, зэс, хром, төмөр, мангани, молибдени, хартугалга, стронци, цайр, ванади, никель, хүнцэл/	Шатахууны агуулахын талбайн баруун хэсгээс	Хагас жил тутамд		100,000	100,000	-MNS 5859:2008 “Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх хэмжээ” -MNS 5850 : 2019, Хөрсний чанар. Хөрсөнд агуулагдах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ”, -MNS 3297: 1991 Хөрс. “Хот суурин газрын хөрсний ариун цэврийн үнэлгээний үзүүлэлтийн норм, хэмжээ”, - MNS3298:1991 “Хөрсний шинжилгээнд дээж авах арга”, -MNS3298:1990 Байгаль хамгаалал. хөрс. шинжилгээний дээж авахад тавигдах ерөнхий шаардлагууд.
21.	Нянгийн шинжилгээ/ Нянгийн ерөнхий тоо, гэдэсний бүлгийн нянгийн тоо, гэдэсний бүлгийн эмгэг төрөгч нян, E.Coli халуунд	Шатахууны агуулахын төвлөрсөн хогийн цэгийн зонхилох салхины чиглэлийн /баруун/ талаас	Хагас жил тутамд		92,000	92,000	

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төсөл
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө 2024 он

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Цэгийн тоо	Давтамж	Нэгжийн зардал, ₮	Нийт зардал, ₮	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
	тэсвэртэй гэдэсний бүлгийн нянгийн тоо/						
22.	Хогийн ургамал хамгааллын бодисыг Шатахууны агуулахын хатуу хучилтгүй талбайд цацаж хогийн ургамал, шарилж ургахаас урьдчилан сэргийлэх	Шатахууны агуулахын хатуу хучилтгүй талбайд цацаж хогийн ургамал, шарилж ургахаас урьдчилан сэргийлэх		Хагас жил тутамд	20литр 42,000	840,000	
ИНЕГ, ИНУТ-ИЙН ШАТАХУУНЫ АГУУЛАХЫН ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ НИЙТ ЗАРДАЛ							2,294,500 ₮
НИЙТ ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ							19,600,500 ₮

Тайлбар: ҮАЭ*- Үйл ажиллагааны зардалд тусгах

БҮЛЭГ 11. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

НУБИЭ ХХК-ийн 2020 онд батлагдсан БОННУ тайлангийн хүчинтэй хугацаа 2024 онд дуусаж байгаа бөгөөд ирэх 5 жилийн БОННУ тайланг шинээр боловсруулж байгаа бөгөөд Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 10¹-д заасны дагуу 2024 онд байгаль орчны аудитыг хийлгэхээр төлөвлөж байна. 2024 оны удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөг Хүснэгт 11-1-д тусгав.

Хүснэгт 11-1. Удирдлага зохион байгуулалтын менежментийн төлөвлөгөө

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь	Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
1.	Байгаль орчны менежмент, хог хаягдлын менежментийн талаар ажилчдад сургалт зохион байгуулах	ҮАЗ*	Жилийн хугацаанд	Байгаль орчны мэргэжилтэн, Хог хаягдлын менежментийн мэргэжилтэн	Компанийн байгаль орчин, хог хаягдлын менежментийн талаар ажилтнуудад тодорхой ойлголт олгосон байна.
2.	Байгаль орчны менежмент, хог хаягдлын менежментийн чиглэлээр олон улсын түршлага судлах	ҮАЗ*	Жилийн хугацаанд	Байгаль орчны мэргэжилтэн, Хог хаягдлын менежментийн мэргэжилтэн	Байгаль орчин, хог хаягдлын менежментийн талаар олон улсын нисэх буудлуудын баримталж буй бодлого, хэрэгжилтийн талаар судлах, нисэх буудалд хэрэгжүүлж болохуйц ажлыг тодорхойлох.
3.	Компанийн байгаль орчин, хог хаягдлын менежментийн чиглэлээр хийгдэх ажлын төлөвлөлт, хөтөлбөр, журмын хэрэгжилтэд хяналт тавих	ҮАЗ*	Жилийн хугацаанд	Байгаль орчны мэргэжилтэн, Хог хаягдлын менежментийн мэргэжилтэн	Байгаль орчин, хог хаягдлын менежментийн чиглэлээр төлөвлөсөн ажлууд хэрэгжсэн байна.
4.	Байгаль орчны талаарх өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх ажлыг зохион байгуулах	ҮАЗ*	Жилийн хугацаанд	Байгаль орчны мэргэжилтэн, Хог хаягдлын менежментийн мэргэжилтэн	Байгаль орчны талаарх өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх журам батлагдсан байна.

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь	Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
5.	Байгаль орчны аудит хийлгэх	20,000,000	Жилийн хугацаанд	Удирдлага, байгаль орчны төлөвлөлтийн мэргэжилтэн	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль 10 ¹
6.	Аэродромын хяналтын цэгээс 15 км радиус дотор мод үржүүлэг, цэцэрлэгт хүрээлэн байгуулахгүй, ил задгай ус, хог хаягдал ялгаруулах, мал нядалгааны объект байгуулахгүй байх эсэхэд хяналт, шаардлага тавих	ҮАЗ*	Жилийн хугацаанд		Аэродромын хяналтын цэгээс 15 км радиус дотор хяналтыг тогтмолжуулах, шаардлагатай арга хэмжээг авах.
7.	Шувууны хяналтын үйл ажиллагаанд махчин шувуу ашиглах аргыг үйл ажиллагаанд нэвтрүүлж хэвшүүлэх	ҮАЗ*	Жилийн хугацаанд	Шувуу хяналтын мэргэжилтэн	Нисэх буудлын орчимд махчин шувууг тогтмол нисгэж, махчин шувууны эзэмшил нутаг болгох замаар бусад шувуудыг дайжуулах. Хүрээлэн буй орчин, экосистемд ээлтэй байдлаар агаарын хөлөг шувуутай мөргөлдөхөөс сэргийлэх арга хэмжээ авах.
8.	Ундны усны зүй зохистой хэрэглэх санамж, анхаарулга, мэдээ мэдээллийг түгээх, хэрэгжүүлэх	2,500,000	Жилийн хугацаанд	Усны байгууламж, ахлах инженер	Усны тухай хууль, 4.3, 30.1.1,30.1.2 зүйл заалтын хэрэгжилтийг хангах.
9.	Байгууллагын нийт ажилтнууд болон, байгууллагын үйл ажиллагааны чиглэлээр хамтран ажилладаг байгууллагуудад усны зүй зохистой хэрэглээг таниулах	ҮАЗ*	Жилийн хугацаанд	Цэвэрлэх инженер байгууламж, ахлах	Нийт ажилчид, хамтрагч байгууллагын ажилтнуудад усны зүй зохистой хэрэглээний талаар таниулан, мэдээлэх.

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь	Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
	сургалт зохион байгуулах				
10.	2025 онд ISO 9001, ISO 14001 гэрчилгээжих ажлын хүрээнд баримт бичгийн бэлтгэл ажлыг зохион байгуулах	ҮАЗ*	Жилийн хугацаанд	Олон нийттэй харилцах тогтвортой хөгжлийн хэлтсийн гишүүд	Олон улсын Ногоон нисэх буудал болох. Олон улсын стандарт ISO 9001 Чанарын менежмент, ISO 14001 Байгаль орчны менежментээр гэрчилгээжих
11.	Гялгар уутгүй нисэх буудал болох зорилтын хүрээнд хамтарч ажилладаг байгууллагуудыг идэвхжүүлэх, уриалах	ҮАЗ*	Жилийн хугацаанд	Олон нийттэй харилцах тогтвортой хөгжлийн хэлтсийн гишүүд	Байгаль орчинд ээлтэй Гялгар уутгүй Олон улсын нисэх буудал болох
Нийт зардал					22,500,000 ₮

Тайлбар: ҮАЗ* - Үйл ажиллагааны зардалд тусгах

БҮЛЭГ 12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Байгаль орчныг хамгаалах хууль тогтоомж, батлагдсан байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тодорхойлсон сөрөг нөлөөг бууруулах, арилгах арга хэмжээний зөвлөмж, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг үндэслэн жил бүрийн 12 дугаар сард багтаан дараа оны тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулна. БОМТ-г боловсруулж, БОАЖЯ-нд батлуулахаар хүргүүлж, батлагдсаны дараа тухайн жилийн БОМТ-г ханган биелүүлж, түүний үр дүнг тусгасан биелэлтийн тайланг тухайн оны 11 дүгээр сарын 01-ний дотор Төв аймгийн БОАЖГ-т хүргүүлнэ.

2024 он БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнах хуваарийг Хүснэгт 12-1-д тусгав.

Хүснэгт 12-1. БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнах хуваарь

№	БОМТ-ний биелэлтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Хугацааны тов	Тайлагнах зардал, ₮	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан	Зохион байгуулах газар
1	2	3	4	5	6	7	
1.	Төв аймгийн БОАЖГ	Хэвлэмэл	Тухайн жил төлөвлөсөн ажлаа хэрхэн гүйцэтгэсэн түүний үр дүнг тусгасан тайлан байна. Ажлын гүйцэтгэл, үр дүнтэй холбоотой фото зургаар баталгаажсан байна.	11 дүгээр сарын 01-нээс өмнө	ҮАЗ*	Удирдлага болон Байгаль орчны мэргэжилтэн	Төв аймаг
2.	БОАЖЯ	Байгаль орчны мэдээллийн санд цахимаар (www.eic.mn)	Тухайн жил хийх ажлын төлөвлөгөө	12 дугаар сарын 30-наас өмнө			УБ хот

ДҮГНЭЛТ

Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төслийн 2024 оны БОМТ-г боловсруулан дараах дүгнэлтийг хийж байна.

- Олон улсын шинэ нисэх буудал, шатахууны агуулах төслийн 2024 оны БОМТ-ний хүрээнд сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд 45,082,000 ₮, осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөнд 36,614,000 ₮, хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд 60,841,440 ₮, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт 19,600,500 ₮, удирдлага зохион байгуулалтын хүрээнд авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөнд 22,500,000 төгрөг буюу нийт 229,137,940 төгрөг зарцуулахаар төлөвлөлөө.

НЭГ. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ ХУУЛИЙН ЭТГЭЭД,

ТӨСЛИЙН ТУХАЙ ТОВЧ МЭДЭЭЛЭЛ

- Байгууллагын нууцын тухай хуулийн 6.1 болон 6.2-ыг үндэслэн дагуу тухайн төслийн хуулийн этгээд мэдээллийн төрлийн харгалзах мөр, багананд мэдээллийг товч хэлбэрээр үнэн зөв оруулах.
- Тухайн төсөлд хамааралгүй мэдээллийг “хамааралгүй” гэж бөглөнө.
- 1.2.7 дахь хаалтын дараах зориулалт гэдэгт уурхайн нөхнө сэргээсэн газрыг бэлчээр, газар тариалан, агуулах, олон нийтэд зориулсан үйлдвэр, үйлчилгээ гэх мэт тухайн газрыг эдийн засгийн эргэлтэнд оруулахаар төлөвлөж орон нутагтай урьдчилан тохиролцсон чиглэлийг оруулах.

Д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана	Мэдээлэл оруулах багана
		ИНЕГ, ИНУТ-ийн ШХА	НУБИЭ ХХК
1.1	1. Аж ахуйн нэгжийн нэр	Иргэний нисэхийн ерөнхий газар, Иргэний нисэхийн үндэсний төвийн Шатахуун хангалтын алба	Нью Улаанбаатар Интернэйшнл Эйрпорт ХХК
	2. Регистрийн дугаар	2628546	3874095
	3. Аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагааны чиглэл	Агаарын хөлгийн түлш хадгалах, агаарын хөлөг шатахуунаар цэнэглэх үйлчилгээ үзүүлэх	Агаарын тээврийн туслах үйлчилгээ Хуурай замын тээврийн туслах үйл ажиллагаа Каргоны үйлчилгээ Түрээсийн болон лизингийн, үл хөдлөх хөрөнгийн үйл ажиллагаа Нийтийн хоолны үйл ажиллагаа
	4. Аж ахуйн нэгжийн хаяг	Хан-Уул дүүрэг, 10 дугаар хороо, Буянт-Ухаа Утас: 7128 7904	Төв, Сэргэлэн, 4-р баг, Эрдэнэ-Уул /41090/ Тахилт толгой Утас: 7128 7360, 7128 7385
	5. Захирлын нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг	Иргэний нисэхийн үндэсний төвийн дарга Э.Төрбаяр. turbayar.e@mcaa.gov.mn	Нью Улаанбаатар Интернэйшнл Эйрпорт ХХК -ийн Гүйцэтгэх захирал Китанака Такэфуми. kitanaka.t@nubia-llc.mn
	6. Холбогдох мэргэжилтний нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг	Шатахуун хангалтын албаны дарга Г.Баттулга, Утас: 88010870, цахим хаяг: battulga.g@mcaa.gov.mn	Бизнес Төлөвлөлтийн Газар, Олон нийттэй харилцах, тогтвортой хөгжлийн хэлтсийн байгаль орчны төлөвлөлтийн мэргэжилтэн О. Оюунгэрэл. Утас: 94390009, цахим хаяг: oyungerel.o@nubia-llc.mn
1.2	1. Газар ашиглалтын зориулалт	Иргэний нисэхийн шатахуун хангамжийн үйл ажиллагаа	Иргэний нисэхийн үйл ажиллагаа
	2. Талбайн байршил	Төв, Сэргэлэн сум, 4-р баг Бөхөгийн хөндий	Төв, Сэргэлэн сум, 4-р баг Бөхөгийн хөндий

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг, НУБИЭ ХХК-ийн Олон нийттэй харилцах, тогтвортой хөгжлийн хэлтсийн байгаль орчны төлөвлөлтийн мэргэжилтэн О. Оюунгэрэл / О. Оюунгэрэл /
огноо / 2024 он 06 сар 16 өдөр /

**ТӨСЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЯНАЛТЫН ХУУДАС**

Хянасан огноо	
Хянасан мэргэжилтэнгүүдийн хувийн дугаар	
Дүгнэлт <ul style="list-style-type: none"> • Шийдвэрийн төсөл • Ололт, амжилттай тал • Дутагдалтай сул тал • Шаардлага	

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг, НУБИЭ ХХК-ийн Олон нийттэй харилцах, тогтвортой хөгжлийн хэлтсийн байгаль орчны төлөвлөлтийн мэргэжилтэн О. Оюунгэрэл /...Оюунгэрэл.../ огноо /...2024.../ он /...06.../ сар /...14.../ өдөр /

Д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана	Мэдээлэл оруулах багана
		ИНЕГ, ИНУТ-ийн ШХА	НУБИЭ ХХК
2.1	1. Үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл Дугаар Хүчинтэй хугацаа Талбай	<ul style="list-style-type: none"> Агаарын хөлгийг шатах тослох материалаар хангах үйлчилгээний байгууллагын гэрчилгээ Дугаар МСАА. 144.008/20 Хүчинтэй хугацаа 2024/05/24 Ашигт малтмал газрын тосны газар бүртгэлийн гэрчилгээний дугаар 081 хүчинтэй хугацаа 2023.04.06 Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрөл Дугаар: 685 Хүчинтэй 2024/06/22 	<ul style="list-style-type: none"> Аэродромын гэрчилгээ Дугаар 16, Хүчинтэй хугацаа 1 жил, Эрчим Хүчний Яам "Ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл" Дугаар 2045/23, Хүчинтэй хугацаа 5 жил, Эрчим Хүчний Зохицуулах Хороо "Цахилгаан түгээх тусгай зөвшөөрөл" Дугаар 04/2021, Хүчинтэй хугацаа 3 жил, Эрчим Хүчний Зохицуулах Хороо "Цахилгаанаар зохицуулалттай хангах Тусгай зөвшөөрөл" Дугаар 05/2021, Хүчинтэй хугацаа 3 жил, Төв аймгийн эрчим хүчний зохицуулах зөвлөл "Дулаан үйлдвэрлэх Тусгай зөвшөөрөл" Дугаар 04/2020, Хүчинтэй хугацаа 5 жил, "Дулаан түгээх Тусгай зөвшөөрөл" Дугаар 05/2020, Хүчинтэй хугацаа 5 жил, "Дулаанаар зохицуулалттай хангах Тусгай зөвшөөрөл" Дугаар 06/2020, Хүчинтэй хугацаа 5 жил, Боловсрол шинжлэх ухааны яам, "Цацрагийн үүсгүүр ашиглах, хадгалах тусгай зөвшөөрөл", Гэрчилгээний дугаар 2023/02-128, Хүчинтэй хугацаа 5 жил. Боловсрол шинжлэх ухааны яам, "Цацрагийн үүсгүүр ашиглах, хадгалах тусгай зөвшөөрөл", Гэрчилгээний дугаар 2023/02-12, Хүчинтэй хугацаа 5 жил, Харилцаа холбооны зохицуулах хороо "Радио давтамж ашиглах эрхийн бичиг" Дугаар 20511646, Хүчинтэй хугацаа 2 жил,

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг, НУБИЭ ХХК-ийн Олон нийттэй харилцах, тогтвортой хөгжлийн хэлтсийн байгаль орчны төлөвлөлтийн мэргэжилтэн О. Оюунгэрэл /*О. Оюунгэрэл* / огноо /*2024.06.14* сар /*14* өдөр /

Д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана	Мэдээлэл оруулах багана
		ИНЕГ, ИНҮТ-ийн ШХА	НУБИЭ ХХК
	3. Төслийн ангилал		

4. Төсөл эхэлсэн огноо	2020 он	2019 он
5. Төсөл хэрэгжих хугацаа	Хугацаагүй	15 жил
6. Үйлдвэрийг хүлээж авсан улсын комиссын дүгнэлт	Барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах комиссын акт дугаар: 02/07/18 огноо: 2018.09.03	-
7. ТЭЗҮ баталсан огноо	-	-
8. Урьд оны бүтээгдэхүүний нийт хэмжээ	-	-

ХОЁР. ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЧИГЛЭЛЭЭР ОЛГОГДДОГ ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ, ДҮГНЭЛТ, ЛАВЛАГААНЫ ТОВЧ МЭДЭЭЛЭЛ

- Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай 2.3-ыг үндэслэн хуулийн хуулийн этгээд тусгай зөвшөөрөлтэй холбогдох доорх мэдээллийг үнэн зөв оруулах.
- Тусгай зөвшөөрөл, үнэлгээ, дүгнэлтийг баталсан хуулийн этгээд, дугаар, огноог оруулах
- Доорх хүснэгтийн 2.1.7, 2.1.8-т тусгагдсан холбогдох 7 материалын хуулбарыг байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд зайлшгүй хавсаргах. Мэдээлэл оруулах багананд хавсралтын нэрийг оруулах.

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг, НУБИЭ ХХК-ийн Олон нийттэй харилцах, тогтвортой хөгжлийн хэлтсийн байгаль орчны төлөвлөлтийн мэргэжилтэн О. Оюунгэрэл /*О. Оюунгэрэл*...../ огноо / 2024.. он 06 сар /Чөдөр /

3. Химийн бодисын хадгалах ажлын байрны дүгнэлт огноо, баталсан хуулийн этгээд		<ul style="list-style-type: none"> Төв аймгийн мэргэжлийн хяналтын газар "Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай" хуулийн 10 дугаар зүйлд заасан химийн бодис хадгалах агуулахад тавигдах үндсэн шаардлага, Химийн хорт болон аюултай бодис, бүтээгдэхүүний агуулахтай, Ерөнхий шаардлага MNS 6458:2014 стандартын шаардлагад нийцсэн тухай дүгнэлттэй. Дугаар 19-04-002/131
--	--	--

6. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний огноо, баталсан хуулийн этгээд	Байгаль Орчин Аялал Жуулчлалын Яам 2020 он	Байгаль Орчин Аялал Жуулчлалын Яам 2020 он
7. Ус ашиглалтын дүгнэлтийн огноо		2022 оны 03 сарын 10, Дугаар 26
8. Газар ашиглалтын гэрээний огноо	2020 оны 09 сарын 15. Дугаар 04167-2020/02112. Ахуйн нэгж, байгууллагад газар ашиглуулах гэрээг 5 жилийн хугацаатай байгуулсан. Хүчинтэй хугацаа 2025/09/15	2022 оны 06 сарын 24, Дугаар 04167-2020/00777 Ахуйн нэгж, байгууллагад газар ашиглуулах гэрээг 5 жилийн хугацаатай байгуулсан. Хүчинтэй хугацаа 2027/06/24
9. Тухайн жилд баримтлаж ажиллах стандартын дугаар <ul style="list-style-type: none"> Үндэсний Олон улсын 		

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг, НУБИЭ ХХК-ийн Олон нийттэй харилцах, тогтвортой хөгжлийн хэлтсийн байгаль орчны төлөвлөлтийн мэргэжилтэн О. Оюунгэрэл /... Оюунгэрэл.../ огноо /... 2024 он 06 сар 14 өдөр /

Д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана	Мэдээлэл оруулах багана
		ИНЕГ, ИНҮТ-ийн ШХА	НУБИЭ ХХК
			<ul style="list-style-type: none"> Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээг зохицуулах зөвлөл "Нийтийн аж ахуйн үйлчилгээ эрхлэх Тусгай зөвшөөрөл" Дугаар 00445, Хүчинтэй хугацаа 5 жил
	<p>2. Тусгай зөвшөөрлийн төрөл /химийн бодис ашиглах, тэсрэх дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн дагуу олгосон холбогдох зөвшөөрөл бусад баримт бичиг/ Дугаар Хүчинтэй хугацаа</p>		<ul style="list-style-type: none"> Химийн хорт болон аюултай бодис ашиглах үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрөл 0002567 5 жил

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг, НУБИЭ ХХК-ийн Олон нийттэй харилцах, тогтвортой хөгжлийн хэлтсийн байгаль орчны төлөвлөлтийн мэргэжилтэн О. Оюунгэрэл /...*О.Оюунгэрэл*.../ огноо /...*2024*... он *06* сар *19* өдөр /

ГУРАВ. ХИМИЙН БОДИСЫН ЭРСДЭЛ, ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

- Байгаль орчин ногоон хөгжлийн сайдын 2014 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрийн А-05 тоот тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын 2 дугаар хавсралтанд тусгагдсан тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний агуулгад заагдсны дагуу химийн бодисын эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө, хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний хэсгээс холбогдох доорх мэдээллийг оруулах
- Тухайн жилд химийн бодис ашиглахаар бол байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд хавсралтаар оруулж хүснэгтийн 3.1.1-д хавсралтын нэрийг дурдах /хэмжих нэгжийг дурдсан байх шаардлагатай/
- Химийн бодисын эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөнд дараах мэдээллийг бүрэн тусгасан тохиолдолд 3.1.2-ын мэдээлэл оруулах хэсэгт “хангалттай” гэсэн дүгнэлтийг оруулна.
  - урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ
  - эрсдлийн үед авах арга хэмжээ
  - учруулсан хор уршгийг зайлуулах, бууруулах арга хэмжээ
  - хохирлын нөхөн төлбөрийг тооцох арга хэмжээ
- Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд тухайн жилд гарах ахуйн хатуу болон шингэн хог хаягдлыг хэрхэн устгах, зайлуулах арга хэмжээ, давтамж, мониторингийн арга хэмжээг тусгах, хуванцар, резинен материал /дугуй, сав баглаа боодол/ зэрэг хог хаягдлыг дахин ашиглах цэгт хүргэх хуваарь, аюултай хог хаягдлыг хадгалах агуулах арга хэмжээг төлөвлөх шаардлагатай.

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг, НУБИЭ ХХК-ийн Олон нийттэй харилцах, тогтвортой хөгжлийн хэлтсийн байгаль орчны төлөвлөлтийн мэргэжилтэн О. Оюунгэрэл /...О. Оюунгэрэл.../ огноо / 2024 он 06 сар 14 өдөр /

д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана	Мэдээлэл оруулах багана
		ИНЕГ, ИНУТ-ийн ШХА	НУБИЭ ХХК
3.1	1. Тухайн жилд ашиглах химийн бодисын нэр, хэмжээ /хэмжих нэгж/ химийн бодис, бүтээгдэхүүнээс гарах сав баглаа боодлын хэмжээ	2022 онд ИНЕГ-ын Шатахуун хангалтын албаны лабораторийн сорилт шинжилгээнд нийт 23 нэр төрлийн стандартчилсан загвар болон химийн бодис ашиглаж байна. Батлагдсан журмын дагуу химийн бодисын сав баглаа боодлыг ХАБЭА-н инженерт хүлээлгэн өгөхөөр зохицуулсан.	2022 онд Усны химийн лабораторийн сорилт шинжилгээнд нийт 49 нэр төрлийн химийн бодис ашиглаж байна. Химийн бодисын сав баглаа боодлыг худалдан авсан компанид эргүүлэн өгдөг.
	2. Химийн бодисын эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө	Албаны "Эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө"-ний дагуу лабораторийн үйл ажиллагаанд учирч болзошгүй эрсдлийг үнэлэн, багасгах, арилгах арга хэмжээ авдаг.	Усны химийн лаборатори нь MNS ISO/IEC 17025:2018 стандартыг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлсэн. Химийн бодис болон үйл ажиллагаанд гарч болзошгүй эрсдлийг "Эрсдлийн үнэлгээ хийх төлөвлөгөө"-ний дагуу үнэлж арилгах багасгах арга хэмжээ авдаг. "Элемент" ХХК-тай "Аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх, халдваргүйжүүлэх, устгах, шатаах, ландфилдэх ажил гүйцэтгэх гэрээ" байгуулан ажиллаж байна. /Гэрээний хуулбарыг хавсаргав/
3.2	1. Шатах тослох материалын нэр хэмжээ /хэмжих нэгж/ агуулах байгаа эсэх	Шатах тослох материал: - ТС-1 төрлийн агаарын хөлгийн түлш - Дизель түлш	1. Газрын тусгай үйлчилгээний газарт шатах, тослох материал: - Хөдөлгүүрийн тос - Гидрийн шингэн - Товуд - Хурдны хайрцагны тос - Хөргөлтийн шингэн Нийт 1,000 литр
	2. Тэсрэх, дэлбэрэх бодисын нэр хэмжээ /хэмжих нэгж/ агуулах байгаа эсэх	Хог хаягдлын тээвэрлэлтийн гэрээт Төв аймгийн хот тохижилтын газар шатах, тослох материалын хог хаягдлыг тээвэрлэх, устгах ажлыг хуваарийн дагуу гүйцэтгэж байна. /Гэрээг хавсаргав/	Хог хаягдлын тээвэрлэлтийн гэрээт "Элемент Медикал" ХХК "Ажил гүйцэтгэх гэрээ"-ний дагуу шатах, тослох материалын хог хаягдлыг тээвэрлэх, устгах ажлыг хуваарийн дагуу гүйцэтгэж байна. /Гэрээг хавсаргав/
	1. Тухайн жилийн хог хаягдлын жилийн дундаж хэмжээ /хэмжих нэгж/ • Ахуйн хог хаягдал /хатуу, шингэн/ • Үйлдвэрийн хог хаягдал /хатуу, шингэн/	<ul style="list-style-type: none"> • Ахуйн хог хаягдал: Хатуу - 74 мкуб, шингэн -162 тонн бохир ус, • Аюултай хог хаягдал: Шатахууны лабораторийн урвалж бодис, ТС-1 шатахууны тунадас - 30 литр 	<ul style="list-style-type: none"> • Ахуйн хог хаягдал: Хатуу – 1 109 тонн, шингэн 525 тонн • Үйлдвэрийн хог хаягдал: Үнс -1 322 мкуб, Лаг - 30 тонн, Механик хог хаягдал - 27,6 тонн • Аюултай хог хаягдал: Эмнэлэгийн – 456,8 кг

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг, НУБИЭ ХХК-ийн Олон нийттэй харилцах, тогтвортой хөгжлийн хэлтсийн байгаль орчны төлөвлөлтийн мэргэжилтэн О. Оюунгэрэл /...Оюунгэрэл.../ огноо /2024 он 06 сар 14 өдөр /

	• Аюултай хог хаягдал		
	Ариутгал, халдваргүйжүүлэлт	<ul style="list-style-type: none"> • Шатахууны байгууламжийн оффисын байр, • Насос станц, харуулын байр, • Автограж, засварын цех, агуулах 	<ul style="list-style-type: none"> • Нисэх буудал дахь бүх барилга байгууламж; • Ажилчдын автобус; • Аэродромын хамгаалагдсан бүс; • Хог хаягдлын төвлөрсөн цэгүүдэд;
3.3.	2. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх тухайн жилийн арга хэмжээний төсөв /төг/	-	60,841,440 ₮

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг, НУБИЭ ХХК-ийн Олон нийттэй харилцах, тогтвортой хөгжлийн хэлтсийн байгаль орчны төлөвлөлтийн мэргэжилтэн О. Оюунгэрэл /..... О. Оюунгэрэл...../ огноо /... 2024 он 06 сар 14 өдөр /

**ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ТУХАЙН
ЖИЛИЙН ТӨСӨВ**

- Доорх хүснэгтийн 4.12 - 4.1.7 –д тусгагдсан тухайн жилийн арга хэмжээний төсвийн нийлбэр нь 4.1.1 –д тусгагдана.

Д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана	Мэдээлэл оруулах багана
		ИНЕГ, ИНУТ-ийн ШХА	НУБИЭ ХХК
4.1.	1. Тухайн жилийн байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний нийт төсөв	3,794,500 ₮	226,493,440 ₮
	Нийт	230,287,940 ₮	
	2. Нөлөөллийг зайлуулах арга хэмжээний төсөв /технологийн зөв шийдэл/	-	-
	3. Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төсөв	-	45,082,000 ₮
	4. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах төсөв	*	-
	5. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний төсөв	-	22,500,000 ₮
	6. Тухайн жилийн орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөрийн нийт төсөв	₮	18,456,000 ₮

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг, НУБИЭ ХХК-ийн Олон нийттэй харилцах, тогтвортой хөгжлийн хэлтсийн байгаль орчны төлөвлөлтийн мэргэжилтэн О. Оюунгэрэл /.....О.Оюунгэрэл...../ огноо / 2024. он 06 сар 14 өдөр /

ТАВ. МЕТА МЭДЭЭЛЭЛ

• Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 39.1.7-д заасныг үндэслэн төсөл хэрэгжүүлэгчээс доорх хүснэгтэнд тусгагдсан төслийн дэд бүтэц, нөхөн сэргээх, дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний цар хүрээ, орчны хяналт шинжилгээний цэгэн мэдээллийг тусгасан мета мэдээллийг цаасанд өнгө будаг, таних тэмдгээр буулгасан хэлбэрээр болон файл хэлбэрээр тайланд хавсаргах.

• Доорх хүснэгтийн мэдээллийг бүрэн тусгасан эсэхийг шалгах баганыг шинжээч бөглөнө.

д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээллийг бүрэн тусгасан эсэхийг шалгах багана
5.1.	Зурган мэдээлэлд тусгах мэдээлэл 1. Ажилчдын байр, оффис 2. Дэд бүтэц (зам, өндөр хүчдэл, цахилгаан сүлжээ, шугаман хоолой, станцын байршил, хашаа, тусгаарлагч, үерийн хамгаалалтын далан, аянга зайлуулагч гэх мэт) 3. Хог хаягдлын цэгийн байршил 4. Хог хаягдлын агуулахын байршил 5. Химийн бодисын агуулахын байршил 6. Орчны хяналт шинжилгээний дээж авах хяналтын цэгийн байршил 7. Гүний худгийн байршил 8. Аялалын замнал 9. Услалтын систем	

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг, НУБИЭ ХХК-ийн Олон нийттэй харилцах, тогтвортой хөгжлийн хэлтсийн байгаль орчны төлөвлөлтийн мэргэжилтэн О. Оюунгэрэл /.....*О. Оюунгэрэл*...../ огноо /...*2024* он *06* сар *14* өдөр /

**ЗУРГАА.ТУХАЙН ЖИЛИЙН АРГА ХЭМЖЭЭНЭЭС БАЙГАЛЬ ОРЧИНД ҮЗҮҮЛЭХ
НӨЛӨӨЛЛИЙН ДҮН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХЯНАЛТЫН ХУУДАС**

• Байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан нөлөөллийн дүн шинжилгээний хэсгээс доорх хүснэгтийн А, Б, В, Г дэхь баганд “тодорхойлсон”, “тодорхойлоогүй” “хамааралгүй” гэсэн 3 төрлийн хариултаас сонгож бөглөх.

• Дүгнэлт гэсэн багана дахь дүгнэлтийг байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнийн нөлөөллийн дүн шинжилгээний хэсэгт Байгаль орчин аялал жуулчлалын яамны мэрэгжилтэн дүгнэлт гаргана.

Нөлөөллийн ангилал	А. Тооцсон эсэх	Б. Нөлөөллийн цар хүрээг тодорхойлсон эсэх	В. Нөлөөллийн эрчмийг тодорхойлсон эсэх	Г. Нөлөөллийн үргэлжлэх хугацааг тодорхойлсон эсэх	Дүгнэлт
6.1. Хөрсөнд үзүүлэх нөлөөлөл - Бохирдуулах - Эвдэх - Доройтуулах	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	
6.2. Гадаргын болон гүний усанд үзүүлэх нөлөөлөл - Бохирдуулах - Нөөцийг бууруулах	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	
6.3. Амьтан, Ургамалд үзүүлэх нөлөөлөл - амьдрах орчинг хуваах - амьдрах орчинг доройтуулах - амьдрах орчинг хомсдуулах - нөөцийг бууруулах	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	
6.4. Агаарт зүүлэх нөлөөлөл - Бохирдуулах - тоос	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	Тодорхойлсон	

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг, НУБИЭ ХХК-ийн Олон нийттэй харилцах, тогтвортой хөгжлийн хэлтсийн байгаль орчны төлөвлөлтийн мэргэжилтэн О. Оюунгэрэл /...*Оюунгэрэл*.../ огноо / 2024. он 06 сар 14 өдөр /

ДОЛОО. БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ДҮН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХЯНАЛТ

- Төсөл хэрэгжүүлэгч нь доорх хүснэгтийн “А” багананд байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээг тоогоор илэрхийлэх
- Төсөл хэрэгжүүлэгч нь доорх хүснэгтийн “Б”, “В”, багананд байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээний шалгуур үзүүлэлт, хэмжих нэгжийг тогтоосон эсэхэд “тийм”, “үгүй” хариулт өгнө.
- Доорх хүснэгтийн “Г” багананд байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээний шалгуур үзүүлэлт, хэмжих нэгжийг оновчтой тогтоосон эсэхэд Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн мэргэжилтэнүүд “хангалттай” “хангалтгүй” гэсэн дүгнэлт өгнө.

Тухайн жилийн байгаль хамгаалах арга хэмжээний чиглэл	А. Тоо	Б. Шалгуур үзүүлэлтийг тогтоосон эсэх	В. Шалгуур үзүүлэлтийн хэмжих нэгжийг тогтоосон эсэх	Г. Дүгнэлт
7.1. а. Нөлөөллөөс зайлсхийх арга хэмжээ - НУБИЭ ХХК	5	тийм	тийм	
7.1. б. Нөлөөллөөс зайлсхийх арга хэмжээ – ИНЕГ, ИНҮТ-ийн ЧХОУНБДШХА	4	тийм	тийм	
7.2. а. Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ – НУБИЭ ХХК	7	тийм	тийм	
7.2.б. Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ – ИНЕГ, ИНҮТ-ийн ЧХОУНБДШХА	3	тийм	тийм	
7.3. Төслийн нөлөөлөлд өртөгч оршин суугчид, оролцогч талуудад тайлагнах арга хэмжээ - НУБИЭ ХХК, ИНЕГ, ИНҮТ-ийн ШХА	Төв аймаг, Сэргэлэн сумын удирдлага, иргэд	-	-	

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг, НУБИЭ ХХК-ийн Олон нийттэй харилцах, тогтвортой хөгжлийн хэлтсийн байгаль орчны төлөвлөлтийн мэргэжилтэн О. Оюунгэрэл /.....Оюунгэрэл...../ огноо /2024. он 06 сар 14 өдөр /

**НАЙМ. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ
ХЯНАЛТЫН ХУУДАС**

• Төсөл хэрэгжүүлэгч нь доорх хүснэгтийг “А, Б, В, Г” багананд байгаль хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгагдсан арга хэмжээг тоогоор илэрхийлэх

Хяналт шинжилгээний дээж	А. Дээж авах цэгийн тоо	Б. Дээж авах цэгийн байршил	В. Давтамж	Г. Төсөв /төг/
НУБИЭ ХХК				
Хөрс	3 цэг	Дулааны станцын нүүрс, үнсний талбайн баруун урд талд 10 м зайд, Авто засвар, үйлчилгээний барилга орчим, Цахилгааны дэд өртөө, Захиргаа удирдлагын барилга, Карго терминалын барилгын төвлөрсөн хогийн цэгийн зонхилох салхины чиглэлийн /баруун/ талаас	1	1,018,000
	2 зуух	Дулааны станцын шлак болон филтрээс гарч буй үнсэнд	1	
Ус	13 цэг	Гүний худаг 3 ширхэг, Мониторингийн 1 худаг, Түүхий усны танк, Цэвэрлшүүлсэн усны танк, Зорчигч үйлчилгээний барилгын ерөнхий оролтын шугам, Гаралтын шугам, Онгоцонд ус өгөх цэг, Онгоцны ус зөөх, Цэвэрлэх байгууламжруу орох ус, Цэвэрлэх байгууламжаас хүрээлэн буй орчинд нийлүүлэгдэж буй ус, Цэвэрлэх байгууламжийн лаг	12	4,800,000
Амьтан	9 цэг	Аэродромын талбайн гадна Аэродромын талбай болон нисэх буудлаас 5 км радиус талбай	12	-
Ургамал	-	-	-	-
Агаар	9 цэг	Аэродромын талбайн гадна Аэродромын талбай болон нисэх буудлаас 5 км радиуст талбай	2	8,670,000

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг, НУБИЭ ХХК-ийн Олон нийттэй харилцах, тогтвортой хөгжлийн хэлтсийн байгаль орчны төлөвлөлтийн мэргэжилтэн О. Оюунгэрэл /.../

огноо /.../ он 06 сар 14 өдөр /

Хяналт шинжилгээний дээж	А. Дээж авах цэгийн тоо	Б. Дээж авах цэгийн байршил	В. Давтамж	Г. Төсөв /төг/
Дуу шуугиан, чичиргээ	6 цэг	Агаарын хөлөг хөөрч, буух үед аюулгүйн зурваст Агаарын хөлөг хөөрч буугаагүй үед аюулгүйн зурваст Нисэх буудлын автомашины зогсоол Нисэх буудлаас 1000 метр хүртлэх зайд Нисэх буудлаас 3000 метр хүртлэх зайд	24 цагийн хэмжилт	1,800,000
Нийт /төг/				16,288,000

Хяналт шинжилгээний дээж	А. Дээж авах цэгийн тоо	Б. Дээж авах цэгийн байршил	В. Давтамж	Г. Төсөв /төг/
ИНЕГ, ИНУТ-ийн ШХА				
Хөрс	1 цэг	ШХА-ны төвлөрсөн хогийн цэгийн зонхилох салхины чиглэлийн /баруун/ талаас	1	1,282,000
	1 цэг	Шатахууны агуулахын талбайн баруун хэсгээс	1	
	1-2 цэг	Шатахууны байгууламжийн орчинд	1	
Ус	-	-	-	-
Амьтан	-	-	-	-
Ургамал	-	-	-	-
Агаар	2 цэг	Шатахууны агуулах орчим (салхины доод талд 100м) Шатахууны агуулахаас салхины доод талд 1000м	1	1 012 500
Нийт /төг/				2,294,500
Нийт				18,582,500

Мэдээлэл үнэн зөвийг баталсан хүний гарын үсэг, НУБИЭ ХХК-ийн Олон нийттэй харилцах, тогтвортой хөгжлийн хэлтсийн байгаль орчны төлөвлөлтийн мэргэжилтэн О. Оюунгэрэл /..... Оюунгэрэл...../ огноо /2024.. он 08 сар /4.. өдөр /

